

การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

สารนิพนธ์

ของ

ลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2551

การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

สารนิพนธ์
ของ
ลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

บทคัดย่อ
ของ
ลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2551

ลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล. (2551). การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพ
มัคคุเทศก์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพ
มัคคุเทศก์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยม
ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพ
มหานคร ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,040 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ สถิติที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น
ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ประกอบด้วย
3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ จำนวน 89 ข้อ โดยมีค่า
ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ตามวิธีวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.91 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่
ระหว่าง 2.3 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง $T_{25} - T_{79}$
2. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ
จำนวน 23 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.2 - 0.752 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคูเดอร์
ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.67 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.2 - 99.7 โดยมีค่า T-Score
อยู่ระหว่าง $T_{20} - T_{72}$
3. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความสนใจจำนวน 20
ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 15.06 - 25.45 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์
แอลฟาเท่ากับ 0.90 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.1 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง
 $T_{18} - T_{100}$
4. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 46
ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 5.59 - 22.20 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์
แอลฟาเท่ากับ 0.95 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.1 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง
 $T_{22} - T_{67}$

A CONSTRUCTION OF DESIRABLE CHARACTERISTICS
INVENTORY FOR TOURIST GUIDE

AN ABSTRACT
BY
LALITA ADULYAKITTIPHAISAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2008

Lalita Adulyakittiphaisan. (2008). A Construction of Desirable Characteristics Inventory for Tourist Guide. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Nanthana Wong-In.

The purposes of this research was to construct a desirable characteristics inventory for tourist guide. The subjects of 1,040 students were multi-stage randomly selected from Mathayom Suksa III students of secondary schools under the Office of the Basic Education Commission in Bangkok in the academic year 2007. The research instrument was a Desirable Characteristics Inventory for Tourist Guide. The mean, standard deviation, the level of difficulty, discrimination power, reliability coefficient, percentile ranks, and Normalized T-Score were used to analyze the data.

The results of this research were follows:

1. A Construction of Desirable Characteristics Inventory for Tourist Guide comprised of three aspects, knowledge aspects, interesting aspects and personality aspects; consisted of 89 items, the reliability showed Cronbach's alpha of 0.91. The percentile ranks were between 2.3 – 100, and T-Scores were between $T_{25} - T_{79}$
2. The knowledge aspect consisted of 23 items, while it's difficulty level (p) revealed between 0.2 – 0.75, the reliability showed (KR₂₀) of 0.67. Moreover, the knowledge norms for raw scores corresponding to designated percentiles, 0.2 – 99.7 percentile ranks, and T-Scores, $T_{20} - T_{72}$
3. The interesting aspect consisted of 20 items, while it's discrimination power (t) from 15.06 – 25.45, the reliability showed Cronbach's alpha of 0.90. Moreover, the interesting norms for raw scores corresponding to designated percentiles, 0.1– 100 percentile ranks, and T-Scores, $T_{18} - T_{100}$
4. The personality aspect consisted of 36 items, while it's discrimination power (t) ranked from 5.59 – 22.20, the reliability showed Cronbach's alpha of 0.95. Moreover, the personality norms for raw scores corresponding to designated percentiles, 0.1 – 100 percentile ranks, and T-Scores, $T_{22} - T_{67}$

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ รวมทั้งแนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย การตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดระยะเวลา โดยเฉพาะช่วงที่ดำเนินการทำวิจัย จึงทำให้การดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ทางผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ อ่อนโคกสูง และ อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ ที่สละเวลาในการเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนหอวัง โรงเรียนทวีธาภิเศก และโรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการทำแบบวัดและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ จนทำให้การวิจัยนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ภาคพิเศษ ปีการศึกษา 2546 ทุกคนที่ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

คุณค่า ประโยชน์ และความดีที่ได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า และสามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงงานวิจัยให้มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ลลิตา อดุลย์กิตติไพศาล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบการวิจัย	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารเกี่ยวกับอาชีพและการแนะแนวอาชีพ	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่พึงประสงค์	
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์	13
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
การสร้างแบบวัดและการพัฒนาแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	30
การหาคุณภาพแบบทดสอบและเกณฑ์ปกติ	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
ตัวอย่างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
ความมุ่งหมายของการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สรุปผลการวิจัย	66
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก ก	75
ภาคผนวก ข	79
ภาคผนวก ค	90
ภาคผนวก ง	105
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	114

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	รายชื่อโรงเรียนตามการแบ่งเขตการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ...	43
2	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) ค่าความเชื่อมั่นของ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) (n=100)	51
3	ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 1,040)	52
4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (n = 1,040)	54
5	เกณฑ์ปกติ (Norms) ของการสร้างแบบวัด ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 23 ข้อ (n = 1,040)	55
6	เกณฑ์ปกติ (Norms) ของการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจจำนวน 20 ข้อ (n = 1,040)	57
7	เกณฑ์ปกติ (Norms) ของการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 43 ข้อ (n = 1,040)	59
8	เกณฑ์ปกติ (Norms) ของการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ จำนวน 89 ข้อ (n = 1,040)	62
9	ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้	81
10	ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจ	83
11	ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ	84

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

12	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ที่ใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)	86
13	ค่าความยากง่าย (p) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ประกอบอาชีพแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)	87
14	ค่าความยากง่าย (p) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)	88
15	ค่าความยากง่าย (p) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านบุคลิกภาพของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)	89

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ทุกคนเกิดมาต้องทำงานประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ การประกอบอาชีพนอกเหนือจากเป็นการทำงานเพื่อแลกกับปัจจัยในการดำรงชีวิตแล้ว ยังได้มาซึ่งเกียรติยศ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจอีกด้วย เหมือนดังคำกล่าวที่ว่า การทำงานทำให้มนุษย์เรามีคุณค่า ไม่ว่าการทำงานนั้นจะเป็นการทำงานในอาชีพที่มีความสูงส่งหรือต้อยต่ำเพียงใด แต่หากเป็นการทำงานด้วยความสุจริตด้วยความสามารถของตนเองแล้วนั้นย่อมมีคุณค่าเสมอ

ในปัจจุบัน อาชีพมีความแตกต่างหลากหลายกันไปตามสภาวะการณ์ของสังคมโลก และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การทำงานเป็นการเพิ่มพูนคุณค่าในตัวเองของมนุษย์ การทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการมีชีวิตอยู่ในสังคม เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์ และทำให้มนุษย์ทุกคนมีความหมายมากยิ่งขึ้น (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528: 16)

อาชีพ (Career) หมายถึง งานหรือภาระหน้าที่ที่มนุษย์ต้องทำสม่ำเสมอ หรือประจำด้วยความถนัดความสนใจ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ หรือการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ โดยมีผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ (เพ็ชรี รูปะวิเชตร. 2547: ออนไลน์) อาชีพเป็นทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้และสภาพบังคับของสังคม ทำให้บุคคลเลือกประกอบอาชีพและมีการประกอบอาชีพเมื่อถึงวัยทำงาน โดยได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ อาชีพคือทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า การศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีพ และการเลือกประกอบอาชีพ ดังนั้นการเลือกเพื่อนำไปสู่การเลือกอาชีพเพื่อไปศึกษาต่อเพิ่มเติม หรือเพื่อหางานทำนั้น เป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิตคนเรามาก การเลือกอาชีพควรพิจารณาให้รอบคอบทั้งตัวเอง และทั้งตัวของรายละเอียดงานอาชีพว่าเหมาะสมเพียงใด ถ้าตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างไม่รอบคอบและรีบร้อน อาจต้องทำงานที่ไม่ตรงกับอุปนิสัย ซึ่งส่งผลให้ทำงานนั้นๆ ไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีความเจริญก้าวหน้า ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน เป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนงาน และกลายเป็นผู้ว่างงานในที่สุด ซึ่งเป็นผลเสียหายต่อตนเอง ต่อสังคม และเศรษฐกิจของประเทศไทย

กรีนลีฟ (สุมาลี จุลเจิม. 2540: 4; อ้างอิงจาก Greenleaf. 1988: 66) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพในสมัยก่อนเป็นของง่าย เพราะส่วนมากเลือกทำอาชีพกสิกรรม เครื่องจักรโรงงานมีน้อย เด็กชายเมื่อเห็นช่างฝีมือทำงาน ถ้ามีความสนใจ และรู้จักสังเกตก็สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้ เด็กผู้หญิงมีหน้าที่เพียงเป็นแม่บ้าน แต่ทุกวันนี้การเลือกอาชีพมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เครื่องจักร โรงงานมีเป็นจำนวนมาก การทำงานต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง ในการเลือกอาชีพจะกระทำโดยการสังเกตคนงานและช่างฝีมือ อย่างสมัยก่อนหาได้ไม่ แต่ต้องหารายละเอียด

เกี่ยวกับอาชีพก่อนที่จะตัดสินใจเลือก สอดคล้องกับพาราดิส (สุมาลี จุลเจิม. 2540: 6; อ้างอิงจาก Paradis. 1956: 179) ที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพว่า เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง วิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าและประชากรในประเทศเพิ่มจำนวนมากขึ้นเท่าใด ก็จะเพิ่มปัญหาทางอาชีพและความต้องการผู้ประกอบอาชีพต่างๆ มากขึ้นเท่านั้น

สำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ส่วนมากมักจะประสบปัญหาในเรื่องการเลือกแผนการเรียนและการเลือกเรียนเพื่อประกอบอาชีพ เนื่องจากอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อไม่ทราบว่าจะควรจะศึกษาต่อในแขนงวิชาใด ควรจะประกอบอาชีพอะไรจึงจะเหมาะสม บางคนเลือกอาชีพที่ตนไม่ถนัด ไม่มีความสามารถ และสุดท้ายก็ประสบกับความผิดหวัง ทำให้ต้องเปลี่ยนอาชีพอยู่เสมอ ทำให้ขาดโอกาสก้าวหน้าทางหน้าที่การงาน สิ่งเหล่านี้อาจมาจากความไม่เข้าใจตนเอง หรือสิ่งเร้าภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ การแนะแนวอาชีพ จึงจัดได้ว่าเป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญที่จะช่วยบุคคลในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ โดยนำเอาความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพของตนเองมาพิจารณาพร้อมกับงานอาชีพที่ต้องการประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจที่ดีที่สุด (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528: 26) เนื่องจากการแนะแนวทางอาชีพ (Vocational Guidance) หมายถึงการช่วยเหลือบุคคลที่ประสบปัญหาด้านอาชีพให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ การแนะแนวทางอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่จะช่วยบุคคลในการพัฒนาเลือกอาชีพ เตรียมตัวเข้าประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และการช่วยให้เกิดความมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ (สุชา จันทน์เอม. 2527: 161)

จากการศึกษารายงานภาวะเศรษฐกิจของไทยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่าการจ้างงานเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 มี จำนวน 36.87 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยมีการจ้างงานในภาคเกษตรจำนวน 15.35 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 และผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร 21.00 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 โดยสาขาที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 สาขาโรงแรมและภัตตาคารเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ตามภาวะการฟื้นตัวของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงนับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้นๆ เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรทางธรรมชาติ และมีศักยภาพที่เอื้อประโยชน์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างสูง ดังจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญอันดับ 1 ของไทยมาเป็นเวลานานนับสิบปี กล่าวคือผลิตภัณฑ์มวลรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 11.1 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2541 และทำให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวน 3.42 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของแรงงานทั้งหมด แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะจากรายได้ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว มีสัดส่วนร้อยละ 1.23 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 4 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด (แผนการ

ปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ปี พ.ศ. 2545-2549: ออนไลน์)

กนกพร บรรเทิงศรี กล่าวไว้ว่า (2544: 1) ปัจจุบันคนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการพักผ่อนหย่อนใจกันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การเดินป่า ชมสัตว์ดึก พายเรือ ล่องแก่ง ขี่จักรยานเสือภูเขา ฯลฯ หรือการท่องเที่ยวในรูปแบบการพักผ่อนกับครอบครัว เพื่อนฝูง การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต การท่องเที่ยวในลักษณะการพักผ่อนเชิง Soft Adventure หรือการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ฯลฯ เป็นต้น และในธุรกิจท่องเที่ยวนี้มีแรงงานกลุ่มหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธุรกิจนี้ โดยเป็นผู้ที่ทำให้การท่องเที่ยวดำเนินไปอย่างราบรื่น และเป็นผู้ที่สามารถสร้างภาพลักษณ์ของประเทศทั้งในแง่บวกและแง่ลบให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยตรง แรงงานกลุ่มนี้ คือ มัคคุเทศก์ อาชีพมัคคุเทศก์จึงนับได้ว่าเป็นอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ เพราะมัคคุเทศก์ทำหน้าที่เป็นทูตของประเทศอีกด้วย ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้สรุปตัวเลขของผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นมัคคุเทศก์ไว้ว่าในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 20,938 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จุลสารการท่องเที่ยว : 2543) และที่สำคัญยิ่งนั้นคืออาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพสงวน 1 ใน 39 อาชีพ ที่มีไว้เฉพาะสำหรับคนไทย ตามที่ได้กำหนดในงานอาชีพ และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 (ฉันทิช วรรณธอม. 2546: 6)

ไพฑูรย์ พงศบุตร (2540: 1) ได้ให้ความสำคัญของคำว่ามัคคุเทศก์ ว่าเริ่มเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ นั้น จำเป็นต้องมีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเส้นทาง ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในท้องถิ่น หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เป็นอย่างดี สามารถอำนวยความสะดวกความปลอดภัย และให้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวได้ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นี้ต่อมาได้กลายเป็นอาชีพอย่างหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้จัดโครงการรณรงค์เพื่อการท่องเที่ยวต่างๆ ขึ้นเป็นประจำ โดยหันมาส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น นับเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ นำเม็ดเงินเข้าประเทศได้อย่างมหาศาล ดังนั้น อาชีพมัคคุเทศก์ จึงเป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ และมีความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์อันดีของประเทศ และยังสนับสนุนการสร้างรายได้สู่ชุมชน เป็นทูตวัฒนธรรม เป็นผู้สร้างจิตสำนึกอันดีให้กับนักท่องเที่ยว ถ้าหากได้มัคคุเทศก์ที่ดี ความรู้สึกพึงพอใจในการท่องเที่ยว ตลอดจนความประทับใจในด้านต่างๆ ย่อมส่งผลไปถึงความรู้สึกที่ดีต่อประเทศ หรือท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวไปเยือน สอดคล้องกับที่ ศรีนยา วรากุลวิทย์ (2537: 14) ได้สรุปความสำคัญของมัคคุเทศก์ไว้ว่า มัคคุเทศก์ เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความสำคัญของมัคคุเทศก์มีหลายประการ คือความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวทั่วถึง ได้รับความรู้ ความสนุกสนาน ความประทับใจ

คุ้มค่ากับจำนวนเงินที่เสียไป ความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว มัคคุเทศก์เป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจะอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ หรือเสื่อมสลายไป และความสำคัญที่มีต่อประเทศชาติในการสร้างเจตคติของนักท่องเที่ยวต่อประเทศที่ไปเยือน อาชีพของมัคคุเทศก์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสามารถเรียกมัคคุเทศก์ว่า ทูตสันทอนไมตรี ซึ่งฉันทวี วรรณถนอม (2546: 34) ได้สรุปไว้ว่า อาชีพมัคคุเทศก์นับว่าเป็นอาชีพที่ผู้คนสนใจใฝ่ฝันอยากทำ แต่น้อยคนนักที่จะมีโอกาสเป็นเช่นนั้น เนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ต้องเป็นคนที่มีความรู้รอบตัวดี คุณลักษณะที่เพียบพร้อมหลาย ๆ ด้าน ได้แก่การมีบุคลิกภาพดี การมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้รอบตัวดี สามารถใช้วาทศิลป์ของตนให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน รวมไปถึงเป็นคนช่างสังเกต และคุณสมบัติด้านอื่นๆ อีกมากมาย

จากความสำคัญของอาชีพมัคคุเทศก์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพมัคคุเทศก์ ทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ นักท่องเที่ยว และบุคลากรที่สอนวิชาอาชีพมัคคุเทศก์ จำนวน 40 คน ถึงความเห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ควรมีลักษณะเช่นไร สรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้ ผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ควรมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความรู้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสาร มีความรู้รอบตัว มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีบุคลิกภาพดี แต่งกายสะอาด น่าเชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีศิลปะในการพูด มีความกระตือรือร้น รักการเดินทาง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตรงต่อเวลา และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ซึ่งจากข้อมูลในการสำรวจทั้งหมดนี้ อาจแบ่งลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ได้เป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ ด้านความรู้ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ 1) ด้านความรู้ คือเป็นผู้ที่มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และมีความรู้ความสามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้ 2) ด้านความสนใจ เป็นผู้ที่มีความสนใจข้อมูลข่าวสาร และความเปลี่ยนแปลงของข่าวสารอยู่เสมอ และมีความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว และ 3) ด้านบุคลิกภาพ ต้องมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งบุคลิกภาพภายใน และบุคลิกภาพภายนอก ซึ่งการวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์นั้นจะช่วยให้ผู้ที่สนใจประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ ดังนั้น เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ดังกล่าวจึงมีความสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ เพื่อที่จะช่วยให้เป็นแบบคัดกรองสำหรับนักเรียนที่สนใจจะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ได้ทดสอบเพื่อวัดคุณลักษณะของตนเองได้ตามความเหมาะสม และเพื่อสร้างบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ได้แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการคัดสรร และคัดกรองนักเรียนที่มีความสนใจประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,040 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มัคคุเทศก์ หมายถึง ผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ผู้นำเที่ยว เป็นผู้ทำหน้าที่พานักท่องเที่ยวต่างถิ่นไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการ และทำหน้าที่ชี้แจง อธิบาย ตอบคำถามที่นักท่องเที่ยวถาม

2. ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่บ่งบอกถึงบุคคลนั้น ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่เหมาะสมกับอาชีพมัคคุเทศก์

3. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ หมายถึง แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรรู้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์

- มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานของมัคคุเทศก์
- บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์

3.1.2 ความรู้ทั่วไปที่ผู้ประกอบการอาชีพมัคคุเทศก์พึงมี

- มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- มีความสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสาร
- มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ใช้ในการท่องเที่ยว

3.2 ด้านความสนใจ หมายถึง ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่แสดงออกถึงความสนใจต่ออาชีพมัคคุเทศก์ ได้แก่

3.2.1 ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์

- มีใจรักในอาชีพมัคคุเทศก์
- มีความต้องการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
- ติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่เสมอ
- ต้องการศึกษาต่อเพื่อประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

3.2.2 สนใจข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

- สนใจข่าวสารความเคลื่อนไหวรอบตัวอยู่เสมอ
- เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทุกประเภท
- สนใจประวัติศาสตร์และสถานที่ท่องเที่ยว

3.3 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ โดยมีรายละเอียด ต่อไปนี้

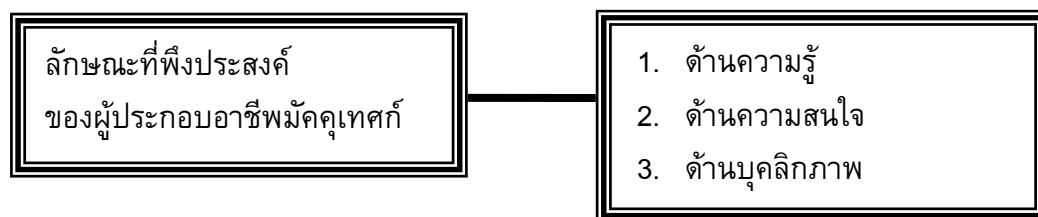
3.3.1 ลักษณะนิสัยการแสดงออก ได้แก่

- แต่งกายดี สะอาดเรียบร้อย
- กล้าแสดงออก
- มีความสุภาพอ่อนโยน
- ยิ้มแย้มแจ่มใส
- มีความเป็นผู้นำ
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ช่างสังเกตและจดจำ

3.3.2 มนุษยสัมพันธ์ ได้แก่

- เป็นกันเองสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้
- พูดจาฉะฉาน ชัดถ้อยชัดคำ น่าเชื่อถือ
- มีความน่าเชื่อถือ
- รู้จักแสดงความคิดเห็น

กรอบการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับอาชีพและการแนะแนวอาชีพ
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของอาชีพ
 - 1.2 การแนะแนวอาชีพ
 - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมัคคุเทศก์
 - 2.1.1 ความหมายของมัคคุเทศก์
 - 2.1.2 ความสำคัญของมัคคุเทศก์
 - 2.1.3 พระราชบัญญัติมัคคุเทศก์ ปี พ.ศ. 2535
 - 2.1.4 ประเภทของมัคคุเทศก์
 - 2.1.5 บทบาทและหน้าที่ของมัคคุเทศก์
 - 2.1.6 มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์
 - 2.1.7 คุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์
 - 2.1.8 การปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์
 - 2.1.9 ความสนใจ
 - 2.1.10 บุคลิกภาพ
 - 2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การสร้างและพัฒนาแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
 - 3.1 ขั้นตอนการสร้าง
 - 3.2 ขั้นตอนการพัฒนา
4. การหาคุณภาพเครื่องมือและเกณฑ์ปกติ

1. เอกสารเกี่ยวกับอาชีพและการแนะแนวอาชีพ

1.1 ความหมายและประเภทของอาชีพ

เพ็ชรี ฐิตะวิเชตร (2547: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของอาชีพว่า อาชีพ (Career) หมายถึง งานหรือภาระหน้าที่ที่มนุษย์ต้องทำสม่ำเสมอ หรือประจำ ด้วยความถนัด ความสนใจ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ หรือการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญ โดยมีผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ความพึงพอใจของบุคคลที่ได้กระทำ ความสำเร็จของตนเองและองค์กรหรือกลุ่ม หรือในรูปของค่าตอบแทนที่เป็นเงินทองหรือสิ่งของต่างตอบแทนหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน หรือการได้รับการยกย่องมีชื่อเสียงและเครือข่ายเพื่อนฝูงในสังคม

ประเภทของอาชีพ

อาชีพสามารถแบ่งออกได้เป็นลักษณะใหญ่ๆ ได้ 2 ลักษณะ คือ

1) งานอาชีพที่ทำให้ผู้อื่น (Work for Others/Organization) งานอาชีพที่ทำให้ผู้อื่นหรือเป็นลูกจ้าง/พนักงานให้กับองค์กรที่เป็นของรัฐบาล หรือองค์กรธุรกิจเอกชน หรือองค์กรการกุศล สาธารณะต่างๆ เช่น องค์กรช่วยเหลือผู้พิการ องค์กรทหารผ่านศึก องค์กรนานาชาติ เช่น สโมสรโรตารีโลออนท์ (Rotary Club and Lion Club) สมาคมชมรม ฯลฯ ในการทำงานให้ผู้อื่นนี้จะมีผลตอบแทนที่ได้รับขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ ซึ่งผลตอบแทนอาจปรากฏในรูปของค่าตอบแทน เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าสมนาคุณ บัตรอภิสิทธิ์ชน การลดหย่อนภาษี การยกย่อง การทำงานให้ผู้อื่นนี้จะต้องผ่านเข้าไปทำงานด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสมัครงาน (Job Application) มีการฝากงานให้ไปทำ การถูกเชิญให้ไปทำงานโดยมีภาระงานที่แน่นอนชัดเจน เป็นการทำงานตามนโยบายขององค์กร แผนงานขององค์กรหรือทำงานตามคำสั่ง (Dependent Decision Making) การทำงานให้องค์กรหรือทำให้ผู้อื่นนี้ บุคคลจะมีการเติบโตหรือความก้าวหน้าในสายงานอาชีพตามลำดับขั้นอยู่กับระยะเวลาทำงานหรือความสามารถหรือสิทธิบางอย่าง

2) งานอาชีพอิสระ (Self – Employment) งานอาชีพอิสระนี้เป็นการทำงานที่ไม่ต้องมาสมัครงาน แต่เป็นการทำงานที่เกิดจากการตัดสินใจของผู้ที่จะกระทำเพื่อทำให้ตนเองหรือทำด้วยตนเอง เป็นการจ้างตนเองโดยอาศัยปัจจัยความรู้ ความสามารถ โอกาส จังหวะ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในชีวิต การฝึกฝนการเพิ่มพูนพัฒนาตนเอง การลงทุนด้วยตนเอง อาจเป็นทุนทรัพย์ของตนเองหรือครอบครัว หรือการกู้ยืมจากผู้อื่นหรือสถาบันการเงินด้วยการค้ำประกันตนเอง มีการบริหารจัดการด้วยตนเองและอาจขยายกิจการด้วยการจ้างงานให้ผู้อื่นมาทำงานบางอย่างให้ เช่น จ้างมาเป็นลูกมือกิจการของงานอาชีพอิสระมีขนาดตั้งแต่เล็ก กลาง และขนาดใหญ่ตามความพึงพอใจ หรือทุนทรัพย์และความสามารถของผู้ดำเนินกิจการนั้นๆ ในปัจจุบันการประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัวได้รับความสนใจและยอมรับมากขึ้น

จึงพอสรุปได้ว่า อาชีพ หมายถึง งานหรือภาระหน้าที่ ที่มนุษย์ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ หรือเป็นประจำ โดยมีผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ

1.2 การแนะแนวทางอาชีพ

การแนะแนวทางอาชีพ เป็นกระบวนการที่ช่วยบุคคลในการเลือกอาชีพเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และการช่วยให้เกิดความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน หรือเลื่อนวิทยฐานะหลังจากที่ได้เข้าประจำทำงานแล้ว ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ ก็คือการช่วยบุคคลตัดสินใจเลือกศึกษาวิชาชีพ เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับอุปนิสัย มีความพอใจและให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพนั้นด้วย (วารุณี ธนวรานิซ. 2529: 42) สอดคล้องกับ อนุพงศ์ สุขเกษม (2527: 52-53) ที่ให้ความหมายว่า การแนะแนวทางอาชีพเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นช่วยเหลือให้บุคคลมีความสามารถในการเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความถนัดความสามารถและความสนใจของตน ตลอดจนการช่วยเตรียมบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ การช่วยให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพและช่วยบุคคลให้สามารถพัฒนาอาชีพของตน

วารุณี ธนวรานิซ (2529: 58) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้อย่างน่าสนใจสรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับชีวิตทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพราะถ้าตัดสินใจผิดพลาดย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย เช่น ความเบื่อหน่าย การหนีเรียน การช้อมเสริม การตกชั้นและออกจากโรงเรียนกลางคัน ซึ่งล้วนเป็นการสูญเสียเวลาอันมีค่าและสิ้นเปลืองทรัพย์สินเงินทองไปโดยไร้ประโยชน์ ดังนั้น ก่อนตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. รู้จักตนเองในเรื่องความสนใจหรือนิสัยความเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ ความถนัดหรือความสามารถพิเศษที่จะทำให้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อย่างคล่องแคล่วว่องไวสติปัญญาหรือความสามารถในการคิดค้นหาเหตุผล คิดได้เป็นเรื่องเป็นราวและสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฐานะการเงินของผู้ปกครอง สุขภาพและลักษณะของร่างกาย เพศ อายุ สัญชาติ และเชื้อชาติเพื่อให้รู้จักคุณลักษณะและข้อจำกัดบางประการของตนเอง

2. ศึกษาข้อมูลรายละเอียดของสถานศึกษาที่สนใจเกี่ยวกับ ตำแหน่งที่ตั้ง การเดินทาง ระเบียบ การรับสมัคร หลักสูตร ระยะเวลา เวลาที่ใช้ศึกษา ลักษณะของการศึกษาอบรม คุณวุฒิเมื่อจบการศึกษา โอกาสก้าวหน้า หรือความมั่นคงในการประกอบอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่เข้าศึกษาในเรื่องพื้นฐานความรู้ เพศ อายุ รูปร่าง ลักษณะของร่างกาย เชื้อชาติ สัญชาติ หรือคุณสมบัติพิเศษอื่นๆ เช่น วายน้ำได้ หลักฐานที่ต้องใช้ในการสมัคร ค่าใช้จ่าย กำหนดวันรับสมัคร วิธีการเข้าศึกษาสอบแข่งขัน ทดสอบสมรรถภาพทางกาย สัมภาษณ์ และตรวจโรค

3. ศึกษารายละเอียดและข้อมูลของอาชีพที่สนใจว่า มีลักษณะงานคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติ งาน รายได้ เช่น เงินเดือน สวัสดิการ ประสพการณ์ หรือผลตอบแทนในการประกอบอาชีพนั้นๆ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเงินทอง โอกาสก้าวหน้าในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ

4. ศึกษาแนวโน้มความต้องการของแรงงานไทยในอนาคตหรือตลาดแรงงาน

5. ศึกษาข้อมูลอื่นที่จะช่วยส่งเสริมการศึกษาต่อ เช่น แหล่งการศึกษา แหล่งงานพิเศษ แหล่งที่พัก ฯลฯ ที่จะช่วยสนับสนุน ให้ศึกษาได้จนประสบความสำเร็จในชีวิต

6. ตั้งเป้าหมายของอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองโดยพิจารณาข้อมูล 5 ประการดังกล่าว แล้วตัดสินใจเลือกแนวทางที่จะเป็นไปได้มากที่สุด

7. อดทน ขยัน พัฒนาชีวิตของตนเองไปตามเป้าหมายอาชีพที่ตั้งไว้ แล้วท่านจะพบวิถีชีวิตที่ภาคภูมิใจยิ่ง

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การแนะแนวอาชีพ หมายถึง กระบวนการในการช่วยให้เกิดการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเพื่อเลือกอาชีพมีความสำคัญส่งผลถึงความสนใจ ตั้งใจที่จะศึกษาในสาขาวิชาที่ตนเลือก เพื่อมุ่งไปสู่อาชีพของตนในอนาคต

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของเดวิด ทิดแทน และโรเบิร์ต โอฮารา

เดวิด ทิดแทน และโรเบิร์ต โอฮารา (David Tiedman and Robert O'Hara) มีแนวความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอาชีพดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี. 2523: 34-35)

1. ขั้นเตรียมเลือกอาชีพ ขั้นนี้บุคคลจะเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า เช่น จะต้องเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะต้องเรียน หรือเริ่มคิดเตรียมการที่จะเลือกอาชีพในอนาคต

- ขั้นการสำรวจ (Exploration)
- ขั้นการก่อตัวของความคิด (Crystallization)
- ขั้นการลองเลือกอาชีพ (Choice)
- ขั้นการพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดเจนและความแน่นอนในการตัดสินใจ (Clarification or Specification)

2. ขั้นการประกอบอาชีพ และการปรับตัวในการทำงาน (Period Implementation and Adjustment) เมื่อบุคคลใดตัดสินใจเลือกสาขาการเรียนและอาชีพแล้วบุคคลนั้นจะดำเนินการศึกษาหรือประกอบอาชีพตามที่ตนได้เลือกสรรแล้ว

- ขั้นนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรือทำงาน (Induction)
- ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง (Transition of Reformation)
- ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (Maintenance of Integration)

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินส์เบิร์ก

สุชา จันทน์เอม (2527: 162-163 อ้างอิงจาก Ginz-berg. 1969) ได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพว่า เป็นกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตายที่เป็นลำดับต่อเนื่องกัน ในแต่ละขั้นของกระบวนการจะมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของอายุของแต่ละบุคคล และการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่มุ่งไปข้างหน้า เขากล่าวถึงทฤษฎีการเลือกอาชีพไว้ว่า

- ก. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ
- ข. ขบวนการเลือกอาชีพจะไม่ย้อนกลับหลัง

ค. การเลือกอาชีพจะเป็นการผสมผสานระหว่างความสามารถ ความสนใจ และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1969) และคณะได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมถึงระดับอุดมศึกษาจำนวน 64 คน และสรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพของคนเราไม่สามารถกำหนดเป็นทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ได้แน่นอน แต่อาจกล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นการตัดสินใจโดยบังเอิญ (accident) กล่าวคือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ บางกรณีเป็นผลมาจากปัจจัยบางอย่างที่ตัวเราไม่สามารถควบคุมบังคับได้

2. กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ขั้นเพื่อฝัน
- ขั้นทดลองและไตร่ตรองหาเหตุผล
- ขั้นตัดสินใจ

ในขั้นเพื่อฝันจะเริ่มตั้งแต่เด็กย่างเข้าวัยรุ่น เด็กเริ่มคิดถึงอาชีพที่ตนปรารถนา เมื่อโตขึ้น ขั้นนี้เด็กยังไม่สามารถประเมินความสนใจ ความสามารถของตนเอง และยังไม่คำนึงว่า เขาได้ทำงานอาชีพที่คาดหวังไว้หรือไม่ แต่เป็นการเพื่อฝันส่วนตัว

- ขั้นทดสอบและไตร่ตรองหาเหตุผล เด็กเริ่มทำความเข้าใจกับปัญหาอาชีพที่ตนปรารถนาในอนาคต และเริ่มทดลองหาประสบการณ์จากงานที่คิดไว้

- ขั้นที่สาม เด็กเริ่มใช้เหตุผลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้มากขึ้น เขาเริ่มเข้าใจว่าสิ่งที่เขาปรารถนาใช้ว่าจะบรรลุผลเสมอไป ขั้นนี้เด็กจะรู้จักสำรวจตนเอง คำนึงถึงความสนใจ ค่านิยม ลดระดับความคาดหวังลงให้สอดคล้องกับความสามารถได้ดีขึ้น เด็กจะเริ่มตัดสินใจเลือกจริงๆ ในขั้นนี้ โดยคำนึงถึงโอกาส ข้อเท็จจริงต่างๆ ของงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อช่วยในการตัดสินใจ

3. กระบวนการเลือกอาชีพ เริ่มเกิดตั้งแต่อายุ 6-7 ปี แต่จะเป็นแบบแผนมากขึ้นเมื่ออายุ 10 ปีขึ้นไป

4. การตัดสินใจเลือกอาชีพ เกิดจากความสนใจและวิสัยความสามารถ (Capacity) ของบุคคลที่มีต่ออาชีพนั้น

5. อาชีพที่ต้องการการฝึกฝนเฉพาะ และมีค่าตอบแทนสูงกับที่เป็นการศึกษาเมื่อคนเราได้เลือกอาชีพนี้ และได้เข้าทดลองหาประสบการณ์แล้ว โอกาสที่เราจะผิดเปลี่ยนงานใหม่นั้นย่อมมีน้อยลง

จากทฤษฎีการเลือกประกอบอาชีพที่ประมวลมานี้ จะเห็นได้ว่า การเลือกอาชีพมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะทฤษฎีของกินซ์เบิร์กที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเลือกอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่ไม่ย้อนกลับหลัง และเป็นการผสมผสานระหว่างความสามารถ ความสนใจ และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาดำเนินการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพในเบื้องต้นโดยวัดครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมัคคุเทศก์

2.1.1 ความหมายของมัคคุเทศก์

คำว่ามัคคุเทศก์ เป็นคำสนธิระหว่างคำว่า “มัคคุ” กับคำว่า “อุเทศก์” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Guide อันหมายถึง ผู้นำทาง ผู้ชี้ทาง ผู้นำเที่ยว มัคคุเทศก์จะเป็นผู้ทำหน้าที่พานักท่องเที่ยวต่างถิ่นไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวต้องการ และทำหน้าที่ชี้แจงอธิบาย ตอบคำถามที่นักท่องเที่ยวถาม (ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2537: 24)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2551: ออนไลน์) ให้ความหมายของมัคคุเทศก์ว่า มัคคุเทศก์ คือ ผู้นำเที่ยว โดยพานักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการและชี้แจงอธิบาย ตอบคำถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่นำเที่ยวชม ตลอดจนการให้บริการตามอัธยาศัยของมัคคุเทศก์โดยไม่ล่วงล้ำประเพณีนิยม

มัคคุเทศก์ มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Guide หรือ Courier คำว่า Guide ปกติใช้กับมัคคุเทศก์ที่นำชมสถานที่ต่างๆ ส่วนคำว่า Courier ใช้กับมัคคุเทศก์ที่คอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านการนำเที่ยว การพักรแรม การเดินทาง (ไพฑูรย์ พงศบุตร. 2531: 1)

ความหมายของมัคคุเทศก์ดังกล่าวมาข้างต้น ไพฑูรย์ พงศบุตร (2542: 2) สรุปว่ามัคคุเทศก์ หมายถึงผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ หรือบุคคล โดยได้รับค่าตอบแทน

2.1.2 ความสำคัญของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวค่อนข้างมาก เนื่องจากมีโอกาสได้เข้าใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยว สามารถสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ตลอดจนสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ง่าย ถ้าปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและมีความซื่อสัตย์สุจริต ในทางตรงกันข้ามถ้ามัคคุเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม หรือขาดประสิทธิภาพ ก็สามารถสร้างภาพลักษณ์ในทางลบแก่นักท่องเที่ยวได้เช่นกัน มีคำกล่าวว่ามัคคุเทศก์ทำหน้าที่เหมือนเป็นทูตหรือเป็นผู้แทนของตนในประเทศหรือในท้องถิ่น ซึ่งก็เป็นความจริงเพราะนักท่องเที่ยวมักไม่ค่อยมีโอกาสได้ติดต่อใกล้ชิดกับคนในประเทศหรือในท้องถิ่นได้มากเท่ามัคคุเทศก์ ถ้าหากได้มัคคุเทศก์ที่ดี ความรู้สึกพึงพอใจในการท่องเที่ยว ตลอดจนความประทับใจในด้านต่างๆ ย่อมส่งผลไปถึงความรู้สึกที่ดีต่อประเทศ หรือท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวนั้นๆ ได้ไปเยือน (ไพฑูรย์ พงศบุตร. 2542: 1)

สอดคล้องกับที่ ศรัณยู วรากุลวิทย์ (2537: 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ
มัคคุเทศก์ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อนักท่องเที่ยว

1.1 มัคคุเทศก์ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ทั่วถึง ไม่ละเลยสิ่ง
สำคัญ

1.2 นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจเรื่องราว ความเป็นมา ประวัติศาสตร์ และ
พงศาวดารของแหล่งท่องเที่ยวทั่วไปได้ถูกต้องมากกว่า เมื่อมีมัคคุเทศก์นำเที่ยว

1.3 นักท่องเที่ยวสามารถคำนวณระยะเวลาที่จะใช้ในการท่องเที่ยวได้
แน่นอนมากกว่า การท่องเที่ยวโดยไม่มีมัคคุเทศก์

1.4 นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย และท่องเที่ยวด้วยความ
ปลอดภัยมากกว่าเมื่อมีมัคคุเทศก์นำเที่ยว นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความสนุกสนานและความ
เพลิดเพลินในการท่องเที่ยวมากกว่า เมื่อมีมัคคุเทศก์นำเที่ยว

1.5 นักท่องเที่ยวสามารถประหยัดเวลา ในการหารายละเอียดของแหล่ง
ท่องเที่ยวต่างๆ

1.6 นักท่องเที่ยวไม่ต้องเผชิญปัญหาต่างๆ เพราะมีมัคคุเทศก์ช่วยให้
คำแนะนำปรึกษา เช่น การสื่อสารทำความเข้าใจจากหน่วยงานต่างๆ

2. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว มัคคุเทศก์เป็นผู้ใกล้ชิด
นักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์มีความคิดเจตคติอย่างไร นักท่องเที่ยวก็จะรับเอาความคิดต่างๆ เหล่านั้น
ไปเป็นภาพของตัวแทนบุคคลในชุมชนนั้น ในช่วงเวลาอันสั้นที่นักท่องเที่ยวนพบและติดต่อกันมากที่สุด
คือมัคคุเทศก์ ดังนั้น รายละเอียด ข้อมูล หรือการแสดงออกของมัคคุเทศก์จึงเปรียบเสมือนภาพ
สะท้อนของชุมชนนั้น มัคคุเทศก์จึงมีความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวดังนี้

2.1 มัคคุเทศก์เป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ต้องม
ีความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว และตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.2 มัคคุเทศก์เป็นผู้สร้างภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยว การสร้าง
ภาพพจน์ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวทำได้โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีความเข้าใจ และปรารถนาดีต่อ
นักท่องเที่ยวน

3. ความสำคัญของมัคคุเทศก์ที่มีต่อประเทศ มัคคุเทศก์เป็นตัวแทนของ
ประเทศในการสร้างความสัมพันธ์อันดี ความเข้าใจ ความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

3.1 มัคคุเทศก์เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศ

3.2 มัคคุเทศก์เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีงามต่อประเทศให้กับ
นักท่องเที่ยวน ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม

3.3 มัคคุเทศก์เป็นคนไทยตัวอย่าง ในการสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้น
นักท่องเที่ยวน

มัคคุเทศก์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยว (บุบผา คุ่มมานนท์. 2528: 3)

1. ทำให้การท่องเที่ยวได้ทั่วถึงมากกว่า ไม่ละเลยสิ่งที่สำคัญๆ
2. ทำให้เข้าใจเรื่องราวความเป็นมา ประวัติศาสตร์ และพงศาวดารได้ถูกต้องมากกว่า

3. ระยะเวลาที่จะใช้ในการท่องเที่ยวได้แน่นอนกว่า
4. นักท่องเที่ยวจะเกิดความปลอดภัยมากกว่า ทั้งด้านสวัสดิภาพและทรัพย์สิน
5. การมีมัคคุเทศก์ช่วยให้ประหยัดมากกว่า
6. ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกและสบายใจกว่า
7. ช่วยให้การท่องเที่ยวนั้นเกิดการประทับใจและฝังใจมากกว่า

2.1.3 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ.2535 (2551: ออนไลน์)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการ หรือการให้บริการหรืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ทัศนอาจร และหรือมัคคุเทศก์ ให้แก่นักท่องเที่ยว

“ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบนำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” หมายความว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“นักท่องเที่ยว” หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องที่อันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และให้หมายความรวมถึงผู้รับบริการหรือความสะดวกจากผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวโดยเสียค่าบริการด้วย

“มัลคูลเทร็ค” หมายความว่า ผู้ที่นำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคลโดยได้รับค่าตอบแทน

“ค่าบริการ” หมายความว่า ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวสำหรับการจัด การให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร และการทัศนอาจร ในลักษณะเป็นการเหมาจ่าย

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือใบอนุญาตเป็นมัลคูลเทร็คแล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัลคูลเทร็คตามพระราชบัญญัตินี้

“การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” หมายความว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“ผู้ว่าการ” หมายความว่า ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัลคูลเทร็คกรุงเทพมหานคร และนายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัลคูลเทร็คจังหวัด ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้ง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้ว่าการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ธุรกิจนำเที่ยวและมัลคูลเทร็คของส่วนราชการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และของรัฐวิสาหกิจอื่น ตามที่จะได้กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ การยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

*กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

2.1.4 ประเภทของมัลคูลเทร็ค (อัญชนา พันธุ์อรุณ. 2546 : 15-16)

มัลคูลเทร็คอาจแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของธุรกิจนำเที่ยว หรือตามขอบเขตพื้นที่และลักษณะของการปฏิบัติงาน ซึ่งมีดังนี้คือ

มัลคูลเทร็คแบ่งประเภทตามลักษณะของธุรกิจนำเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. มัลคูลเทร็คนำนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย เป็นมัลคูลเทร็คที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวประเภทที่เรียกว่า Inbound Tour ซึ่งรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย

มัคคุเทศก์ประเภทนี้ต้องมีความรู้ภาษาต่างประเทศในขั้นใช้งานได้ และสามารถปฏิบัติงานนำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

2. มัคคุเทศก์นำคนไทยไปท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวประเภทที่เรียกว่า Outbound Tour ซึ่งนำคนไทยไปท่องเที่ยวต่างประเทศ มัคคุเทศก์จะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลอำนวยความสะดวกทุกอย่างในระหว่างการเดินทาง และทำหน้าที่ประสานงานกับบริษัทนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ของท้องถิ่นในประเทศที่ไปเยือน ในด้านการเดินทาง ที่พัก อาหาร และการนำชมสถานที่ต่างๆ บทบาทของมัคคุเทศก์ประเภทนี้จึงมีลักษณะเป็นผู้นำการเดินทาง (Tour Leader) หรือล่าม (Interpreter) มากกว่าการเป็นผู้อธิบายนำชมสถานที่เสียเอง เนื่องจากกฎหมายของประเทศต่างๆ ไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ เมื่ออยู่ในประเทศของเขา

3. มัคคุเทศก์นำเที่ยวให้แก่คนไทยภายในประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเที่ยวประเภทที่เรียกว่า Domestic Tour ซึ่งนำนักท่องเที่ยวคนไทยไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในประเทศ มัคคุเทศก์ประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ภาษาต่างประเทศดี เหมือนอย่าง 2 ประเภทแรก

มัคคุเทศก์แบ่งประเภทตามขอบเขตของเขตพื้นที่และลักษณะของการปฏิบัติงาน

- มัคคุเทศก์ทั่วราชอาณาจักร เป็นมัคคุเทศก์ที่มีขอบเขตการปฏิบัติงานได้ทั่วทุกจังหวัดภายในประเทศ
- มัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ เป็นมัคคุเทศก์ที่มีขอบเขตการปฏิบัติงานได้เฉพาะในบางพื้นที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เช่น มัคคุเทศก์ภาคเหนือ มัคคุเทศก์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มัคคุเทศก์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มัคคุเทศก์จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น
- มัคคุเทศก์เฉพาะทาง เป็นมัคคุเทศก์ที่มีลักษณะการทำงานมุ่งไปเฉพาะการนำเที่ยวบางอย่างที่ต้องการมัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ เช่น มัคคุเทศก์นำทัวร์ป่า มัคคุเทศก์นำการท่องเที่ยวทางเรือ เป็นต้น

2.1.5 บทบาทและหน้าที่ของมัคคุเทศก์

มักกล่าวกันว่า มัคคุเทศก์ควรมีบทบาทของบุคคลหลายอาชีพรวมกัน ได้แก่ บทบาทของครู นักแสดง นักการทูต ซึ่งมัคคุเทศก์สามารถใช้บทบาทแต่ละอย่างนั้น ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน (ไพฑูริย์ พงศบุตร, 2542: 7-8)

1. บทบาทของครู มัคคุเทศก์ต้องทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวต่างๆ ทางด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวควรทราบ พร้อมทั้งการตอบคำถามของนักท่องเที่ยวในบางครั้ง ทำนองเดียวกับที่ครูให้ความรู้แก่ศิษย์ ฉะนั้นต้องมีความรอบรู้ ทั้งในด้านเนื้อหา และวิธีการจะถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. บทบาทของนักจิตวิทยา มัคคุเทศก์จะต้องรู้จิตวิทยาของนักท่องเที่ยวว่า ต้องการอะไรมากน้อยเพียงใด ซึ่งความต้องการนั้นจะแตกต่างกันตามวัย ฐานะ พื้นเพความรู้ และ อาชีพของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวบางกลุ่มอาจจะไม่ค่อยสนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมากนัก แต่สนใจในด้านความสนุกสนานบันเทิงมากกว่า ในขณะที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มอาจต้องการความรู้เกี่ยวกับทางด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง การเดินทางที่ยาวนานและเหนื่อยเกินไป อาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเมื่อยล้าหรือเหนื่อยหน่าย ไม่สนใจฟังคำอธิบายของ มัคคุเทศก์ ถึงแม้มัคคุเทศก์จะพยายามอธิบายให้สนุกสนานก็ตาม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่มัคคุเทศก์ จะต้องคอยสังเกตจากการตอบสนองของนักท่องเที่ยว และพยายามปรับการปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3. บทบาทของนักแสดง ในการนำเที่ยวมัคคุเทศก์จะต้องสวมบทบาทของ นักแสดงในบางครั้ง เพื่อสร้างบรรยากาศในการนำเที่ยวให้มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เช่น มีการร้องเพลง เล่น เครื่องดนตรีบางชิ้น เล่าเรื่องตลกขบขันที่ไม่หยาบโหลน และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น การนำเที่ยวที่มีการพักผ่อนในสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ อาจมีนันทนาการแบบแคมป์ไฟ ซึ่งมัคคุเทศก์สามารถสร้างบรรยากาศให้นักท่องเที่ยวร่วมสนุกสนานไปด้วยกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมัคคุเทศก์ที่นำนักท่องเที่ยวคนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศ ควรมีทักษะในการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองความสนุกสนาน ขณะเดินทางในยานพาหนะ หรือการพักผ่อน แต่ทั้งนี้ ต้องดูความเหมาะสมพอควร และการตอบสนองของนักท่องเที่ยวด้วย อย่าไปยึดเยียดการสนุกสนานบันเทิงให้ ถ้าหากนักท่องเที่ยวต้องการความสงบมากกว่า

4. บทบาทของนักการทูต มัคคุเทศก์ต้องรู้ว่าควรอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับ ประเทศ หรือท้องถิ่นของตนให้นักท่องเที่ยวฟังอย่างไร จึงจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่อยู่ในประเทศ หรืออยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ สิ่งที่มัคคุเทศก์พึงต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งคือ การไม่กล่าวถ้อยคำ หรือแสดงกิริยาอาการอันเป็นการลบหลู่ดูหมิ่นสถาบันหรือบุคคลใดอย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ว่าจะเป็นของประเทศไทย หรือประเทศใดๆ ก็ตาม รวมทั้งไม่ตำหนิ ตีเตียน พูดยาเสียดสี หรือพูดยาให้ตลกขบขันเกินความพอดี

2.1.6 มารยาทและจรรยาบรรณของมัคคุเทศก์

มัคคุเทศก์พึงมีมารยาทและจรรยาบรรณที่ต้องประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมหลาย ประการ ในที่นี้จะได้นำมากล่าวเฉพาะที่สำคัญๆ ได้แก่ (ไพฑูรย์ พงศบุตร, 2542: 9)

1. การแต่งกาย ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์จะต้องแต่งกายให้เหมาะสม ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและเพื่อให้เหมาะสมกับศักดิ์ศรีของ ความเป็นมัคคุเทศก์

2. ความประพฤติและกิริยามารยาท มัคคุเทศก์จะต้องมีความประพฤติที่ดี และมีกิริยามารยาทสุภาพ ไม่ควรเสพของมีเงินมา หรือสูบบุหรี่ขณะปฏิบัติหน้าที่ แสดงความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยวทุกคนที่อยู่ในความดูแลของตน แต่ให้อยู่ภายในขอบเขตที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องไม่ประพฤติตนในเชิงชู้สาวกับนักท่องเที่ยวอย่างเด็ดขาด

3. ความซื่อสัตย์สุจริต มัคคุเทศก์ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อนักท่องเที่ยว ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ จากนักท่องเที่ยว รวมทั้งรับและเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนจากร้านค้าต่างๆ ที่จำหน่ายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว โดยวิธีการที่มีขอบ เช่น พานักท่องเที่ยวไปซื้อของจากร้านจำหน่ายสินค้าที่ด้อยคุณภาพ หรือมีราคาสูงเกินไป เพื่อจะได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนมากกว่าร้านค้า เป็นต้น

4. ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและความเอาใจใส่ในการกิจที่ได้รับมอบหมายไม่ทิ้งงาน หรือมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ไม่แสดงกิริยาอาการเบียดเบียนหรือเฉื่อยชา แต่ต้องยิ้มแย้มแจ่มใสขณะปฏิบัติหน้าที่ ไม่แสดงสีหน้าบึ้งตึงหรือแสดงอารมณ์โกรธเกรี้ยวแม้จะไม่พอใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม และที่สำคัญคือต้องไม่ทะเลาะหรือโต้เถียงกับนักท่องเที่ยวอย่างเด็ดขาด

5. การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง สิ่งที่มัคคุเทศก์อธิบายแก่นักท่องเที่ยวต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง มิใช่เป็นข้อมูลที่ผิดๆ อันเกิดจากการเดาหรือการรับฟังมาจากผู้อื่นที่มิใช่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเชื่อถือข้อมูลที่ได้จากคำอธิบายของมัคคุเทศก์อยู่แล้ว หากให้ข้อมูลผิดๆ อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่อาชีพมัคคุเทศก์เป็นส่วนรวมได้

6. การตรงต่อเวลา การตรงต่อเวลาถือเป็นมารยาทที่สำคัญอย่างหนึ่งและมัคคุเทศก์ก็ควรจะต้องตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการไปรับนักท่องเที่ยวจากสนามบินหรือโรงแรมที่พัก การกำหนดเวลาเดินทางไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ การส่งนักท่องเที่ยวกลับโรงแรมที่พักหรือจุดหมายปลายทางหรือสนามบิน รวมทั้งการนัดหมายเวลากับนักท่องเที่ยวในกรณีอื่นๆ การผิดนัดหรือไม่ตรงต่อเวลา นอกจากจะเป็นการเสียมารยาทแล้ว ยังอาจเกิดผลเสียในการปฏิบัติงานด้วย

7. การไม่กล่าวคำหยาบหรือให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น มัคคุเทศก์พึงไม่กล่าวคำตำหนิติเตียน หรือให้ร้ายป้ายสีการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์คนอื่นๆ รวมทั้งการดำเนินงานของบริษัทนำเที่ยวใดๆ ให้นักท่องเที่ยวฟังอย่างเด็ดขาด

2.1.7 คุณลักษณะที่ดีของมัคคุเทศก์

ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นมัคคุเทศก์ และมีโอกาสที่จะเป็นมัคคุเทศก์ที่ดีได้ควรมีลักษณะที่เหมาะสมบางประการ ดังนี้ (ไพฑูรย์ พงศบุตร. 2542: 11)

1. มีบุคลิกดี มัคคุเทศก์ควรมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่พิกลพิการ หากเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี ก็ย่อมเป็นข้อได้เปรียบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังควรมีสภาพดี แข็งแรงและมีความเป็น

ผู้นำ มีน้ำเสียงไพเราะ พูดจาออกเสียงได้ชัดเจน ไม่ติดอ่าง หรือเสียงแหบแห้ง รักษาความสะอาดของร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผิวหนัง ผม ฟัน เล็บ ต้องหมั่นรักษาให้สะอาดและเรียบร้อย ไม่มีกลิ่นตัวและกลิ่นปากเป็นที่น่ารังเกียจ มีสติอารมณ์มั่นคง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสุขุมรอบคอบ ไม่วู่วาม หรือแสดงความวิตกกังวลมากเกินไป เช่น ในกรณีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ยานพาหนะเสียขณะเดินทาง การถูกโจรกรรม การเจ็บป่วยกะทันหันของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. มีความรู้ดี มัคคุเทศก์ต้องมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนความรู้พื้นฐานในด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศชาติและของท้องถิ่น รวมทั้งมีความรู้ทั่วไปที่ควรทราบ ด้วยเหตุนี้มัคคุเทศก์ที่ดีจึงควรเป็นผู้ที่หมั่นแสวงหาความรู้ต่างๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งติดตามสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศ และของโลกจากสื่อมวลชนด้วย ในกรณีที่เป็นมัคคุเทศก์นำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะต้องมีความรู้ในด้านภาษาต่างประเทศที่ใช้งานอยู่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาพูด ต้องสามารถพูดจาได้คล่องแคล่ว ถูกต้องและมีสำเนียงชัดเจนหรือค่อนข้างชัดเจน นอกจากนี้ยังควรมีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีของชาติต่างๆ ของนักท่องเที่ยวซึ่งตนดูแลอยู่บ้างพอสมควร ซึ่งถ้าหากสามารถนำมาพูดคุยหรืออธิบายเปรียบเทียบกับสิ่งที่มีอยู่ในประเทศไทย ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ และประทับใจในความรอบรู้ของมัคคุเทศก์มากยิ่งขึ้น

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มัคคุเทศก์ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับนักท่องเที่ยวได้โดยไม่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกเป็นปรีดิ์หรือไม่ไว้วางใจ

4. มีจิตวิญญาณของความเป็นมัคคุเทศก์ คุณลักษณะนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะผู้ที่จะเป็นมัคคุเทศก์ได้ดี นอกจากจะมีคุณลักษณะอย่างอื่นๆ ดังกล่าวมาแล้ว จะต้องมีความรักในอาชีพมัคคุเทศก์ด้วย มิใช่ทำด้วยความฝืนใจ หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว

เสีี่ยม บุญวัฒน์ (2543: 24) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดีไว้หลายประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความรู้ เช่น

1.1 ความรู้ทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยว อาทิ

- ความรู้ด้านประวัติศาสตร์
- ความรู้ด้านภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ
- ความรู้ด้านมานุษยวิทยา เช่น ลักษณะที่แตกต่างกันของชนเผ่าต่างๆ
- ความรู้ด้านนิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- ความรู้ด้านธรณีวิทยา
- ความรู้ด้านสัตววิทยา
- ความรู้ด้านโบราณคดี
- ความรู้ด้านศิลปะหัตถกรรม

- ความรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณี งานเทศกาลสำคัญต่างๆ
- ความรู้เกี่ยวกับอาหารการกินต่างๆ
- ฯลฯ

1.2 ความรู้รอบตัว เช่นสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม บันเทิง ศิลปะ กีฬา บุคคลสำคัญ ฯลฯ

1.3 ความรู้ด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมมนุษย์ เช่น ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมของมนุษย์ รสนิยม ความต้องการ ความเชื่อต่างๆ ของมนุษย์

1.4 ความรู้เกี่ยวกับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยว เช่น ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจทางหลวง โรงพยาบาล ศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ระเบียบพิธีการศุลกากร การเดินทางผ่านเข้าออกราชอาณาจักร หน่วยงานการท่องเที่ยว เช่น สมาคมการท่องเที่ยว สมาคมการโรงแรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เช่น

- เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่พิการพิการ
- มีใจรักในงานด้านการบริการ
- ดุดี น่าเชื่อถือ
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีการรับรู้และเรียนรู้เร็ว
- มีไหวพริบ ปฏิภาณดี
- กล้าแสดงออก เปิดเผย ใจกว้าง
- มีความยืดหยุ่นในการทำงาน
- มีความอดทน ขยัน
- มนุษย์สัมพันธ์ดี เข้ากับคนอื่นได้ง่าย
- กล้าตัดสินใจ
- น่าไว้วางใจ มีบารมี

3. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

- มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- มีความซื่อสัตย์สุจริต
- มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์
- มีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว และบริษัท
- มีสำนึกผิดชอบชั่วดี

ศรัณยู วรากุลวิทย์ (2537: 28-33) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของมัคคุเทศก์ ดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพดี

- มีกิจกรรมรยาทดี สุภาพเรียบร้อย
- มีความสงบเสียมรู้จักบังคับใจตนเอง
- มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าหาญ
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีความคล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉง
- มีความร่าเริงแจ่มใส อารมณ์ดี
- มองโลกในความเป็นจริง
- มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมัคคุเทศก์
- มีวินัยในตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ดี
- แต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
- มีพละนามัสมบูรณ์ ร่างกายสมส่วน

2. มีความรู้ดี

- ความสนใจใฝ่รู้
- ความรู้เฉพาะเกี่ยวกับสถานที่ที่น่าสนใจ
- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับท้องถิ่น
- ความรู้ในด้านการศึกษา
- ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- มีความรู้เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่างๆ
- มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน
- มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่พักผ่อน
- มีความรู้เกี่ยวกับสถานเริงรมย์ต่างๆ
- มีความรู้เรื่องแหล่งจำหน่ายสินค้า
- มีความรู้ตำแหน่งที่ตั้งของสถานพยาบาล
- มีความรู้ระเบียบพิธีศุลกากร
- ชีวิตพื้นฐานเดิม ถ้ามัคคุเทศก์เป็นบุคคลในท้องถิ่นย่อมเป็นข้อได้เปรียบในการ

แสวงหาข้อมูล เกร็ดประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาความเป็นไปของท้องถิ่น รู้จักสภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

- ความช่างสังเกต

3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

และบุปผา คุมมานนท์ (2528: 8) ได้ให้สรุปข้อคิดเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ที่ดีไว้ดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะที่ดี ไม่พิการ มีร่างกายแข็งแรง
2. พูดน้ำเสียงชวนฟัง และเสียงดังชัดเจน
3. มีความรู้ภาษาต่างประเทศในขั้นใช้งานได้ โดยเฉพาะภาษาพูด
4. สนใจในการแสวงหาความรู้ มีความรู้อย่างดีเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และความรู้ทั่วไปในทุกๆ เรื่อง
5. มีวิธีการที่จะเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ และสร้างความเพลิดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยว
6. มีสติอารมณ์มั่นคง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างไม่วุ่นวายและรอบคอบ
7. มีมารยาทงามและวางตนได้อย่างเหมาะสม มีความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา

บทสรุปจากการสัมมนาทางวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร เนื่องในวาระที่สถาบันครบรอบ 108 ปี ในหัวข้อ “มัคคุเทศก์ในฝัน” (มัคคุเทศก์ในฝัน. 2549. ออนไลน์) สรุปว่า มัคคุเทศก์ในฝัน ต้องมีสิ่งสำคัญ 2 ประการ

1. มีใจรักการบริการ (Service mind)
2. ความเป็นผู้นำ (Leadership)

2.1 บุคลิกภายนอก มุ่งเน้น “คุณภาพ” ด้านสติปัญญา ความรู้ทางด้านภาษา หน้าตา บุคลิกภาพภายนอก หน้าตา การแสดงออก

2.2 บุคลิกภายใน มุ่งเน้น “คุณธรรม” ด้านศีลธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

สรุปว่า คุณลักษณะของมัคคุเทศก์ที่ดีที่จะช่วยสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว นอกเหนือจากจะประทับใจในสถานที่ท่องเที่ยวและทัศนียภาพแล้ว มัคคุเทศก์จะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) มีความรู้ 2) มีความสนใจ 3) มีบุคลิกภาพดี

2.1.8 การปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ (อัญชนา พันธุ์อรุณ. 2546: 19)

ภารกิจที่มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติในการนำเที่ยว มีเป็นขั้นตอนต่างๆ นับตั้งแต่ก่อนออกไปรับนักท่องเที่ยว ณ จุดนัดหมาย จนกระทั่งเสร็จสิ้นการนำเที่ยว ส่งแขกกลับยังโรงแรมที่พัก หรือจุดหมายปลายทาง

การปฏิบัติหน้าที่ก่อนออกไปรับนักท่องเที่ยว

1) ตรวจดูรายละเอียดในใบสั่งงานที่ได้รับจากบริษัทนำเที่ยว เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เช่น จะต้องไปรับนักท่องเที่ยว ณ จุดใด มีจำนวนนักท่องเที่ยวกี่คน พานักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ใด และมีการรับประทานอาหาร หรือพักรับประทานอาหาร ณ ที่ใด เป็นต้น

2) ตรวจดูความเรียบร้อยของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เช่น ความสะอาดของที่นั่ง ห้องสุขาเครื่องขยายเสียง รวมทั้งสิ่งของต่าง ๆ ที่จะแจกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น เครื่องดื่ม อาหารกล่อง ผ้าเย็นเช็ดมือและเช็ดหน้า เอกสารแนะนำการเดินทาง

3) ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการเดินทาง เช่น หนังสือหรือบัตรอนุญาตให้เข้าชมสถานที่ คู่มือหรือบัตรใช้บริการร้านอาหารและโรงแรม ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็น

4) ควรมีสมุดพกจดหมายเลขโทรศัพท์ และชื่อบุคคลที่จะติดต่อด่วน สำหรับสถานที่และหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของบริษัทนำเที่ยว สำนักงาน ททท. ในท้องถิ่น ร้านอาหาร โรงแรม โรงพยาบาลและคลินิกแพทย์ในท้องถิ่น สถานที่ตำรวจและที่ทำงานของตำรวจทางหลวงและตำรวจท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวในเส้นทางรถนำเที่ยว ฯลฯ

การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการเดินทาง

1) ตรวจสอบจำนวนและชื่อของนักท่องเที่ยว ให้ตรงกับใบสั่งงานที่ได้รับจากบริษัทนำเที่ยวก่อนเริ่มออกเดินทางไปชมสถานที่ การไม่ไปรับนักท่องเที่ยวตามกำหนดเวลาหรือทำนักท่องเที่ยวตกหล่นไปอาจเป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวฟ้องร้องบริษัทได้

2) ในกรณีที่นักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ อาจต้องมีการจัดที่นั่งในยานพาหนะให้เหมาะสม เช่น ให้นั่งตามหมายเลขที่นั่งในบัตร หรือให้นักท่องเที่ยวเลือกที่นั่งตามลำดับมาก่อน มาหลัง หากเป็นการเดินทางที่ใช้เวลานานหลายวันในยานพาหนะเดียวกันโดยตลอด บางครั้งก็อาจให้มีระบบการสับเปลี่ยนที่นั่งเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ที่นั่งอยู่แถวหลังๆ ได้ขึ้นมานั่งแถวหน้าได้บ้าง ในกรณีที่มัคคุเทศก์จำเป็นต้องมีที่นั่งด้านหน้าของรถ เพื่อสะดวกในการอธิบาย ก็ควรแสดงการสารถที่นั่งของตนไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบล่วงหน้ามิใช่ไปขอที่นั่งคืนจากนักท่องเที่ยวในภายหลัง

3) เมื่อเริ่มออกเดินทาง ให้กล่าวคำต้อนรับแก่นักท่องเที่ยว พร้อมกับแนะนำชื่อของมัคคุเทศก์และคนขับให้นักท่องเที่ยวทราบ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการซื้ออุปกรณ์ในยานพาหนะ เช่น การปรับเก้าอี้ ปรับช่องระบายอากาศ เปิดไฟสำหรับอ่านหนังสือ เป็นต้น

4) อธิบายกำหนดการและเส้นทางรถเดินทางอย่างคร่าวๆ พร้อมกับจุดสำคัญๆ ที่จะจอดแวะชมระหว่างทาง

5) ให้คำอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น หรือสถานที่ต่างๆ ขณะยานพาหนะแล่นผ่าน การให้คำอธิบายควรสังเกตดูความสนใจของนักท่องเที่ยวด้วย ตามปกติเมื่อเริ่มออกเดินทางใหม่ๆ กับนักท่องเที่ยวยังกระปรี้กระเปร่าอยู่ มักสนใจฟังคำอธิบายของมัคคุเทศก์ แต่ถ้าเดินทางไปเป็นเวลานานๆ หรือเป็นการเดินทางขากลับ ความสนใจจะลดน้อยลง มัคคุเทศก์อาจไม่จำเป็นต้องอธิบายมากนัก

6) เมื่อใกล้จะถึงจุดที่แวะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปชมสถานที่ใดๆ มัคคุเทศก์ควรอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ โดยสังเขปเสียก่อน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการเข้าชม และเพื่อปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวก่อนเห็นสถานที่จริง

7) ก่อนลงจากยานพาหนะไปยังสถานที่แวะชม มัคคุเทศก์จะต้องบอกเวลาและสถานที่กลับมาขึ้นยานพาหนะให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบอย่างทั่วถึง พร้อมกับย้ำให้ทุกคนรักษาเวลาเพื่อมิให้ต้องเสียเวลารอคอยซึ่งกันและกัน

8) ให้มัคคุเทศก์ยืนอยู่ใกล้ประตูทางขึ้นลงยานพาหนะ เพื่อดูแลช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวขึ้นลงยานพาหนะได้อย่างสะดวกปลอดภัย ในกรณีที่นักท่องเที่ยวสูงอายุจะต้องให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

9) หลังจากที่ทุกคนลงจากยานพาหนะแล้ว มัคคุเทศก์จึงเดินนำนักท่องเที่ยวไปยังจุดที่ต้องการชมโดยไม่ทิ้งระยะห่างจากนักท่องเที่ยวมากนัก และเมื่อจะอธิบายต้องเลือกหาสถานที่ยืนที่เหมาะสม เช่น ควรอยู่ในที่ร่ม มองเห็นทัศนียภาพหรือสิ่งที่ต้องการชมได้ชัดเจน รวมทั้งต้องเลือกเส้นทางที่ไม่เดินวกไปเวียนมาจนนักท่องเที่ยวเกิดความสับสน หรือเบื่อหน่าย

10) การให้คำอธิบาย ควรชัดเจนเข้าใจง่าย และไม่ยืดเยื้อหรือสั้นเกินไป ควรพูดให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มได้ยินทุกคน มิใช่พูดเฉพาะกับคนที่ยืนอยู่ใกล้ๆ การตอบคำถามควรเปิดโอกาสให้มีเมื่ออธิบายจบแต่ละตอนแล้ว หากมัคคุเทศก์มีคำตอบคำถามของคนที่ยืนฟังอยู่ใกล้ๆ คนที่อยู่ห่างออกไปจะไม่ได้รับประโยชน์จากการฟังคำอธิบายมากนัก

11) การเข้าชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือสถานที่ควรเคารพ เช่น วัด และพระราชวัง มัคคุเทศก์จะต้องบอกกล่าวให้นักท่องเที่ยวทราบถึงวิธีการปฏิบัติบางอย่างที่ควรทราบ เช่น การถอดรองเท้า การสำรวจ การไม่ปีนป่ายพระพุทธรูป หรือการแตะต้องเครื่องใช้และเครื่องประดับที่แสดงไว้ รวมทั้งถ้าไม่อนุญาตให้มีการถ่ายรูปภายในอาคารสถานที่ ก็จะต้องบอกให้นักท่องเที่ยวทราบด้วย

12) กำชับให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังอุบัติเหตุจากการจราจรขณะเดินไปตามจุดต่างๆ รวมทั้งระมัดระวังการฉกชิงวิ่งราว และการโจรกรรมสิ่งของที่นักท่องเที่ยววางทิ้งไว้ในยานพาหนะ

13) หากมีการแวะรับประทานอาหารระหว่างทาง หรือมีการพักร่ม มัคคุเทศก์ควรโทรศัพท์ยืนยันกับร้านอาหารและโรงแรมก่อนเดินทางไปถึง พร้อมกับบอกเวลาที่จะไปถึงให้ทราบ เพื่อให้ร้านอาหารและโรงแรมได้เตรียมตัวให้การต้อนรับล่วงหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เกิดความล่าช้าในการเดินทาง มัคคุเทศก์จะต้องรีบแจ้งให้ร้านอาหารหรือโรงแรมทราบโดยทันที

14) ดูแลอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวระหว่างเดินทางในยานพาหนะ เช่น การแจกน้ำและเครื่องดื่ม การแจกผ้าเย็น การแจกอาหารกลุ่มและอาหารว่าง

15) ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วยกะทันหันหรือได้รับอุบัติเหตุ หากจำเป็นมัคคุเทศก์อาจต้องให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น หรือนำส่งโรงพยาบาลหรือคลินิกแพทย์แล้วแต่กรณี แต่อย่าให้ยาแก่นักท่องเที่ยวด้วยตนเอง และเมื่อนำส่งโรงพยาบาลหรือคลินิกแพทย์ต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้าว่าเขาจะต้องรับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่เป็นการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งบริษัทนำเที่ยวต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้

16) มัคคุเทศก์ต้องประสานงานกับร้านอาหาร และโรงแรมที่พัก ในการจัดรายการอาหาร และชนิดของห้องพัก ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในรายการนำเที่ยว หรือตามความประสงค์

ของนักท่องเที่ยว (เช่นในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่รับประทานอาหารบางชนิด) และไม่ควรรี้นักท่องเที่ยวต้องเสียเวลารอคอยนานเกินไปเมื่อเดินทางไปถึงสถานที่นั้นๆ แล้ว

17) นำนักท่องเที่ยวไปตามรายการต่างๆ ที่ระบุไว้ในการนำเที่ยวอย่างเคร่งครัด ถ้าหากมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำเข้าสู่สถานที่แห่งใด หรือต้องเปลี่ยนแปลงเวลาเข้าชม หรือเปลี่ยนแปลงเส้นทางการเดินทางต้องอธิบายเหตุผลความจำเป็นให้นักท่องเที่ยวทราบ มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวอาจกล่าวหาว่ามัคคุเทศก์หรือบริษัทนำเที่ยว มีเจตนาเอาเปรียบนักท่องเที่ยว โดยไม่ปฏิบัติตามรายการนำเที่ยวที่ระบุไว้

18) หากมีรายการนำชมโรงงานหรือร้านค้าจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม และของที่ระลึก มัคคุเทศก์พึงระมัดระวังคำพูด มิให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าถูกบังคับ หรือซื้อของให้ซื้อ เพื่อการรับผลประโยชน์ตอบแทนจากร้านค้าของมัคคุเทศก์ การตัดสินใจจะซื้อหรือไม่ซื้อควรเป็นเรื่องที่นักท่องเที่ยวจะกระทำด้วยตนเอง และถ้านักท่องเที่ยวแสดงกิริยาอาการไม่สนใจหรือไม่ประสงค์ที่จะเข้าชมสถานที่นั้น ๆ มัคคุเทศก์ก็ควรจะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยใช้เวลาเข้าชมให้สั้นลง หรืออาจไม่เข้าชมเลยก็ได้

การปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดการเดินทาง

1) กล่าวคำขอบคุณ และคำอำลาต่อนักท่องเที่ยว ที่ใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการเดินทาง

2) เตือนมิให้นักท่องเที่ยวลืมสิ่งของใด ๆ ไว้ในยานพาหนะที่โดยสาร

3) ส่งนักท่องเที่ยวกลับโรงแรมที่พัก หรือจุดหมายปลายทางในกรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการลงจากยานพาหนะระหว่างทาง หรือพักอยู่โรงแรมแยกย้ายจากกัน มัคคุเทศก์ควรไต่ถามไว้ล่วงหน้า

4) หลังจากส่งนักท่องเที่ยวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจดูความเรียบร้อยบนยานพาหนะ หากมีสิ่งใดบกพร่องชำรุดเสียหาย หรือมีนักท่องเที่ยวลืมสิ่งของไว้บนรถ ให้รีบแจ้งให้บริษัทนำเที่ยวทราบ

5) จัดทำรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อบริษัทนำเที่ยว รวมทั้งปัญหาและเสนอแนะ ที่อาจมีเพื่อให้บริษัทนำเที่ยวรับทราบ (ไพฑูรย์ พงศบุตร. 2542: 13)

สรุปได้ว่า มัคคุเทศก์เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากมัคคุเทศก์เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด โดยเฉพาะมัคคุเทศก์ต่างประเทศ ซึ่งต้องปฏิบัติงานกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ มัคคุเทศก์จะต้องมีจรรยาบรรณ และปฏิบัติตัวที่ดีต่อนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติ

จากข้อมูลเบื้องต้นสรุปได้ว่า คุณสมบัติของมัคคุเทศก์ ต้องเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพดี มีความรู้ดี และรวมทั้งต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วย นอกเหนือจากนั้น ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา มีความแคล่วคล่องว่องไว ปรับตัวเก่ง สนใจติดตามข่าวสารความรู้ และความเคลื่อนไหวรอบตัวอยู่เสมอ

2.1.9 ความสนใจ

ลัวัน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543: 24) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชื่นชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เป้าของความรู้สึกเป็นกิจกรรม ดังนั้น ความรู้สึกใดๆ ที่มีต่อเป้าที่เป็นกิจกรรม ถือว่าเป็นความสนใจ การมองความสนใจจึงอาจมองเปรียบเทียบกิจกรรมที่เขาชื่นชอบ 2 อย่าง เช่น เด็กคนหนึ่งชอบร้องเพลงมากกว่าการทำโจทย์เลขคณิต แปลว่า เด็กคนนี้สนใจร้องเพลงมากกว่ากิจกรรมเกี่ยวกับเลขคณิต บางคนอาจสังเกตได้จากการทุ่มเทเวลาเพื่อทำอะไรบางอย่าง เช่น วาดภาพ อ่านหนังสือ ปลูกต้นไม้ เป็นต้น จากการกระทำที่ชอบอย่างโดดเด่น หรือประพฤติปฏิบัติกับสิ่งนั้นเป็นประจำ สามารถจำแนกได้ว่าเขาชอบอะไรมากที่สุดได้ นั่นก็คือสิ่งที่เขาสนใจ

วิลพร ดาสะอาด (2542: 25) ให้ความหมายว่า ความสนใจ หมายถึงความรู้สึกชอบและเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้พบเห็นในการทำงาน ความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งแสดงออกโดยการขวนขวายที่จะเข้าร่วมหรือติดตามกิจกรรมต่างๆ เป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะเสาะหาสิ่งสนใจด้วยความตั้งใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เป็นบุคคล สิ่งของ กิจกรรม ซึ่งแสดงออกโดยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมการติดตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่สนใจนั้น

การวัดความสนใจ

การที่จะวัดความสนใจ ให้ได้ผลถูกต้องที่สุด นั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป และขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เพศ สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม การพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจรวมถึงการศึกษา การประกอบอาชีพ ฯลฯ

โพเวลล์ (ไตรเทพ โพโก. 2533: 41 อ้างอิงจาก Powell. 1963: 238) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจซึ่งสามารถวัดได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบวัดความสนใจ (Interest Inventories) โดยให้แสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ต่อความต้องการต่างๆ ของแบบวัดความสนใจ
2. การใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End Questionnaires) โดยให้อิสระในการตอบคำถามต่าง ๆ ของแบบวัดความสนใจ
3. การสัมภาษณ์ (Interviews) จะทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

2.1.10 บุคลิกภาพ

ไพพรรณ เกียรติโชติชัย (2536: 91) อธิบายเรื่องบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะทั้งภายนอกและภายในที่รวมอยู่ในตัวบุคคลใด บุคคลหนึ่งและเป็นผลทำให้บุคคลนั้น มีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ บุคลิกภาพแบ่งออกเป็น 2 สภาพด้วยกันคือ

1. บุคลิกภาพภายนอก หมายถึง บุคลิกภาพที่สามารถสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย บุคลิกภาพภายนอกนี้สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้โดยการฝึก เลียนแบบ และสามารถวัดผลได้ทันที บุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญที่สุดคือ บุคลิกภาพทางกาย และวาจา

2. บุคลิกภาพภายใน หมายถึง บุคลิกภาพที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เป็นส่วนที่สัมผัสได้ค่อนข้างยากและต้องใช้เวลาในการสัมผัสบุคลิกภาพภายใน

อัลเฟรด แอดเลอร์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2546: 36) มีความเห็นว่า พฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ได้รับการเร้าจากลักษณะสัมพันธ์ทางระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันหรือพฤติกรรมสังคม และยังกล่าวว่า คนเรามีปมด้อยมาตั้งแต่เกิด (Inferior Complex) และแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อลบปมด้อยของตนออกมาโดยตลอด จนกลายเป็นแบบแผนของบุคลิกภาพของบุคคลนั้น แนวคิดที่สำคัญคือ

1. ความปรารถนามีปมเด่น (Striving for Superiority) ซึ่งมนุษย์มีแรงจูงใจสำคัญที่ครอบงำพฤติกรรมส่วนใหญ่และลักษณะบุคลิกภาพของตนและแรงจูงใจคือความปรารถนามีปมเด่น

2. ปมด้อย (Inferiority Feelings) ความปรารถนามีปมเด่นสัมพันธ์อยู่กับความรู้สึกต่ำด้อยและการแสวงหาสิ่งชดเชย ซึ่งคนเรามีจุดอ่อนตั้งแต่ทางกาย ทางสังคม อารมณ์ จิตใจ เรียกว่า “ปมด้อย”

3. ความสนใจในสังคม (Social Interest) ซึ่งมนุษย์มีความปรารถนาสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ มาตั้งแต่เกิดซึ่งเป็นองค์ประกอบในการปรุงปั้นบุคลิกภาพของบุคคล

4. วิถีชีวิต (Style of Life) ซึ่งเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัว

5. ประสบการณ์วัยเด็ก ประสบการณ์วัยเด็กมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ปมเด่น ปมด้อย ความสนใจในสังคมและเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา คือ เด็กที่มีปมด้อย เด็กที่ถูกเอาใจใส่จนเสียเด็ก เด็กถูกทอดทิ้ง แอดเลอร์เห็นความสำคัญและเน้นอิทธิพลของสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคล ทั้งชนิดที่ปกติและผิดปกติ

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงบุหงา ภูมิพานิช (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพมัคคุเทศก์ ผลการวิจัยสรุปว่า สมรรถวิสัยที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ 5 อันดับแรกได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับที่พักแรม ระบบการจองและภาษีที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมรดกไทย มีหลักการทำงานโดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และตระหนักต่อการสร้างภาพลักษณ์อันดีให้แก่ประเทศ

ชิตชัย สนั่นเสียง (2538: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ทางเลือกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับทางเลือกแนวทางการศึกษา และอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยสรุปว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับทางเลือกทางการเรียนต่อพร้อมกับการประกอบอาชีพได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครอง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาและอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนของโรงเรียน ทัศนคติต่อการศึกษาและอาชีพ อาชีพของผู้ปกครอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ประเภทของโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตนเอง การศึกษาของผู้ปกครอง การรับรู้คุณค่าทางการศึกษาของอาชีพของชุมชน

รายงานการวิจัยของแมรี เบท รีต (Mary Beth Reed; Morone A. Bruch; & Richard F. Haase. 2004: 223-238) ที่นำเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัยทางบุคลิกภาพ 5 ประการที่เกี่ยวข้องและการสำรวจอาชีพ ซึ่งเป็นการสำรวจมิติทางด้านรูปแบบและปัจจัยของบุคลิกภาพ 5 ประการที่มีความสัมพันธ์กับความชำนาญเฉพาะทางในอาชีพและความสำคัญของการเปลี่ยนอาชีพ โดยพื้นฐานของรูปแบบปัจจัยทางบุคลิกภาพทั้ง 5 ประการ นั้นสามารถพยากรณ์ได้ว่ามีความสำคัญกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงอาชีพที่บ่อย จากผลการวิจัยสรุปให้เห็นความเปลี่ยนแปลงแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งมีอิทธิพลในอนาคต

1. ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึก การเข้าสังคม และความสามารถในการควบคุมระบบประสาท
2. เกี่ยวข้องกับการชอบเปิดเผยตนเอง และการขาดข้อมูลทางด้านอาชีพ
3. การควบคุมระบบการทำงานของระบบประสาท การเปิดเผยเรื่องการหางานในการอภิปรายผลยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ และการให้ปรึกษาทางด้านอาชีพ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคลลี และคณะ ในจุลสารการพัฒนาด้านการให้คำปรึกษา (Kelly, Kevin R. Pulver; et. al. 2003: Abstract) ในหัวข้อการศึกษาอย่างสมบูรณ์ว่าด้วยการกรองแบบวัดชนิดของการตัดสินใจด้านอาชีพ งานวิจัยกล่าวว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นปัญหาที่พบในเด็กนักเรียนมัธยมปลายที่ต้องการได้รับคำแนะนำและให้คำปรึกษาด้านอาชีพ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีนักเรียนมัธยมในเขตเมืองกว่าร้อยละ 10 ที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกสายการเรียนต่อ และมองเห็นแนวทางของอาชีพตนเองในอนาคตได้ ปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพมากขึ้น เป็นแรงผลักดันไปสู่การสร้างสรรค์ และการปรับกระบวนการให้คำปรึกษาได้

หลากหลายแนวทาง หลักของการตัดสินใจเลือกอาชีพได้รับการพัฒนามาจาก ประเภทของความแตกต่างทางด้านความคิดในการเลือกหรือไม่เลือก (a simple dichotomous classification decided-undecided) ของฮอลแลนด์ ระดับของต้นแบบ (a level model) ของซาร์ตัส ประเภทของการแสดงออกระหว่างบุคคล (interaction classification) ของชาร์ตัน รวมถึงความหลากหลายของการวิเคราะห์แยกแยะพัฒนาการทางด้านอาชีพ และบุคลิกภาพที่แตกต่างของแต่ละบุคคล ยังมีความคิดที่สอดคล้องกันอย่างชัดเจนเช่นนี้เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพเกิดขึ้นมากมาย

จากการประมวลทฤษฎีการเลือกประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ จึงนำมาเป็นแนวทางทางในการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ

3. การสร้างแบบวัดและการพัฒนาแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัยนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใดย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่องที่จะวิจัยว่าเป็นเรื่องแบบใด ต้องการข้อมูลชนิดใด เพราะข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่หลายลักษณะ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก็แบ่งออกเป็นหลายชนิด แต่ละชนิดขึ้นอยู่กับข้อมูลแต่ละลักษณะ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาเครื่องมือแต่ละชนิด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2541: 96-100)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้มีอยู่ 5 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบ
2. แบบสอบถาม
3. การสัมภาษณ์
4. มาตรฐานทัศนคติ
5. การสังเกต

แบบทดสอบ (Test) คือชุดของสิ่งเร้าที่นำไปใช้กระตุ้นบุคคล ตอบสนองออกมา ชุดของสิ่งเร้านี้มีอยู่เป็นรูปของข้อคำถาม ซึ่งอาจเขียนให้ตอบ แสดงพฤติกรรม ให้พูดออกทางวาจา ทำให้สามารถวัดได้ สังเกตได้ และนำไปสู่การแปลความหมายได้ แบบทดสอบนี้สามารถใช้ได้กับข้อมูลทางพุทธิปัญญา ด้านจิตอารมณ์ ด้านทักษะ

ชนิดของแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement test) เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถนะด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวงทั้งจากที่บ้าน และสถาบันการศึกษา
2. แบบทดสอบวัดความถนัดหรือตัวปัญญา (Aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่วัดศักยภาพระดับสูงสุดของบุคคลว่าสมรรถภาพในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และควรเรียนด้าน

ใด หรือทำงานด้านใด จึงจะประสบความสำเร็จอย่างดี แบบทดสอบนี้อาจแบ่งย่อยได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบความถนัดในการเรียน (Scholastic aptitude test) และแบบทดสอบความถนัดจำเพาะ (Specific aptitude test) โดยแบ่งความถนัดออกเป็น 7 ด้าน คือ

- 1.1 ความถนัดด้านภาษา (Verbal Factor)
- 1.2 ความถนัดด้านการใช้คำ (Word fluency Factor)
- 1.3 ความถนัดด้านตัวเลข (Number Factor)
- 1.4 ความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ (Space Factor)
- 1.5 ความถนัดด้านความจำ (Memory Factor)
- 1.6 ความถนัดด้านการสังเกตรับรู้ (Perception Factor)
- 1.7 ความถนัดด้านการใช้เหตุผล (reasoning Factor)

3. แบบทดสอบวัดความสัมพันธ์ของบุคคลต่อสังคม แบบทดสอบประเภทนี้ จะวัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ หรือการปรับตัวของบุคคลในสังคม วัดความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ แบบทดสอบประเภทนี้ มักอยู่ในรูปแบบทดสอบวัดลักษณะบุคคล เช่น แบบทดสอบวัดความเกรงใจ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ แบบสำรวจความสนใจต่าง ๆ

เทคนิคการเขียนข้อคำถาม

การเขียนข้อคำถามมีใช้ของง่าย ต้องอาศัยศิลปะ และความชำนาญประกอบด้วย แนวทางในการเขียนข้อคำถามมีดังนี้

1. ใช้คำง่าย ๆ ชัด ตรง ไม่แปลผิดง่าย ๆ ไม่ตีความหมายได้หลายด้าน
2. ไม่ใช่คำคุณศัพท์ที่ดีคำได้ต่างกัน ควรหาคำที่แน่ชัด ไม่คลุมเครือ
3. ไม่ใช่ปฏิเสธซ้อน
4. ระวังอย่าให้มีตัวเลือกตอบน้อย ควรให้ครอบคลุมมากพอ
5. หลีกเลี่ยงคำถามที่มีสองใจความ
6. ข้อคำถามควรจะสั้นและได้ใจความ
7. ควรหลีกเลี่ยงคำที่เกี่ยวกับคุณภาพ เช่น ดี เลว มาก น้อย เป็นต้น
8. ข้อคำถามหนึ่ง ๆ ควรมีเพียงประเด็นเดียว

การได้มาซึ่งเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน แยกตามขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็น 2 ตอน คือ ขั้นตอนในการสร้างกับขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ขั้นตอนการสร้างเริ่มตั้งแต่การกำหนดแนวคิด ขอบเขต การตีความหมายลักษณะที่จะวัด การกำหนดจำนวนข้อคำถามและรูปแบบการเขียนคำชี้แจง การเขียนข้อคำถาม การทดลองใช้ และการปรับปรุงเครื่องมือวัด (อุทุมพร จามรมาน. 2541: 53-63)

ส่วนใหญ่ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือจะเริ่มจากการนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น วิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการแปลผลและการใช้เครื่องมือขึ้น

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดขอบเขต

ผู้สร้างเครื่องมือต้องตอบคำถามต่อไปนี้ก่อน คือ

- ก. สร้างไปทำไม
- ข. ใครจะเป็นผู้ตอบ
- ค. จะใช้เครื่องมือในกาละและเทศะใดบ้าง
- ง. ใครจะเป็นผู้ใช้เครื่องมือนี้
- จ. ในการใช้เครื่องมือนี้ มีเวลาให้เท่าไร
- ฉ. ในการสร้างเครื่องมือ มีแรงงาน เวลา และเงินมากน้อยเพียงไร
- ช. ต้องการให้เป็นเครื่องมือระดับมาตรฐานหรือไม่

การตอบคำถามข้างบนนี้ก็เพื่อให้ผู้สร้างได้เกิดความชัดเจนในสิ่งที่จะวัดมองเห็นความเป็นไปได้ในการสร้างเครื่องมือและกำหนดขอบเขตการวัดได้ชัดเจน โดยเครื่องมือจะต้องสร้างตามจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายในที่นี้ได้แก่ จุดมุ่งหมายในการวัด ซึ่งเป็นความคาดหวังของผู้สร้างเครื่องมือว่า เครื่องมือนี้จะนำไปใช้วัดลักษณะของผู้เรียนในด้านสมอง จิตใจ หรือการปฏิบัติ

จุดมุ่งหมายในการวัดจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านที่เกี่ยวกับสมอง
2. ด้านที่เกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก
3. ด้านที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ

การเขียนจุดมุ่งหมายในการวัดจะต้องมีความชัดเจน ถ้าสามารถเขียนเป็นพฤติกรรมได้ ซึ่งเรียกว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavior Objectives) ได้ยิ่งดี

ขั้นที่ 3 การระบุเนื้อหาที่จะวัด

ผู้สร้างต้องมีความรู้อย่างแตกฉานในสิ่งที่วัด สามารถจำแนกเนื้อหาที่จะวัดออกเป็น หมวด หน่วย หมู่ หรือย่อยได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ และถูกต้อง

ผู้สร้างที่เป็นนิสิต นักศึกษา ต้องจำแนกเนื้อหาออกเป็นหมวด หน่วยให้ได้ ดดยอาศัยการอ่านเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องแล้วจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาถึงความครบถ้วน สมบูรณ์และถูกต้อง ในกรณีที่ต้องการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สร้างต้องสามารถพิจารณาว่าผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญนั้น เป็นผู้รู้ในเนื้อหานั้นๆ อย่างจริงจัง สามารถพิจารณาว่าเนื้อหาดังกล่าวจำแนกได้ อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน

ขั้นที่ 4 การทำตารางโครงสร้าง

เนื้อหา	จุดมุ่งหมายการวัด							
	I			II		III		
	1	2	3	1	2	1	2	3
A								
a 1	✓							
a 2		✓						
B								
b 1			✓	✓	✓	✓		
b 2			✓					
C								
c 1			✓	✓				
c 2					✓			
c 3								✓
D								
d 1								✓
d 2								✓

ตารางโครงสร้างข้างบน คือตาราง 2 มิติ ด้านหนึ่งคือเนื้อหา ซึ่งจำแนกออกเป็นหมวด / หมู่ / เรื่อง (A, B, C, D) และอีกด้านหนึ่ง คือจุดมุ่งหมาย (I, II, III) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (1, 2, 3) ผู้สร้างทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้สอดคล้อง การทำเครื่องหมาย ✓ ไม่จำเป็นต้องกาทุกเรื่องสุดแล้วแต่ผู้สร้างจะต้องการวัดเนื้อหาใดด้วยจุดมุ่งหมายใด

ขั้นที่ 5 การให้น้ำหนักในตารางโครงสร้าง

การให้น้ำหนักส่วนใหญ่ระบุด้วยค่าร้อยละ โดยผลรวมทั้งหมดคือ 100% การกำหนดน้ำหนักนี้ ผู้สร้างต้องกำหนดเอาว่าจะใช้เนื้อหา หมวด / หน่วย / เรื่องใดเป็นค่าเท่าใด และจุดมุ่งหมายใดเป็นค่าเท่าใด

การกำหนดน้ำหนักนี้ ถ้าเป็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตร / วิชา ตลอดจนคาบที่สอน จากแผนการสอนของครูแล้วระบุว่า เป็นน้ำหนักประมาณ

ถ้าเป็นการสร้างเครื่องมือวัดลักษณะอื่นใช้การอิงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 6 การกำหนดประเภทของข้อ ประเภทเครื่องมือ คะแนนรายข้อ และจำนวนข้อ

การตัดสินใจเกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือ ประเภทของข้อว่าจะมีกี่ประเภท ผู้สร้างต้องตอบคำถามให้ได้ว่า การสร้างเครื่องมือนี้จะมีเวลาตอบนานเท่าไร จะให้การตอบโดยการทำเครื่องหมาย หรือเติมคำ หรือเขียนข้อความ เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดจำนวนข้อที่ควรจะมี

การให้คะแนนรายข้อก็เช่นกันผู้สร้างต้องกำหนดให้ได้ว่า จะให้คะแนนแต่ละข้อเท่ากันหรือต่างกัน และจะให้คะแนนแต่ละข้อเป็นเท่าไร เช่น ให้คะแนน ข้อละ 1 คะแนนเท่ากัน หรือต่างกัน ส่วนใหญ่ในกรณีที่เป็นการกาเครื่องหมายนิยมให้คะแนนคำตอบเป็น 1 และไม่ตอบหรือตอบผิดเป็น 0 ในกรณีที่เติมคำ / วลี / ประโยค ก็ให้คะแนนมากขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น 5 คะแนน 10 คะแนน เป็นต้น

การกำหนดจำนวนข้อต้องให้เป็นสัดส่วนกับน้ำหนักในตารางโครงสร้าง เช่น ถ้ากำหนดน้ำหนักไว้ 30% กับ 40% จำนวนข้อตามน้ำหนักต้องเป็นสัดส่วนกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนด

ขั้นที่ 7 การเขียนข้อความ

หลักในการเขียนข้อความก็คือ เขียนให้สอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดมุ่งหมายที่วัดและประเภทของข้อความ ข้อความที่เขียนจะต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องทั้งไวยากรณ์ ตัวสะกด ตลอดจนประเด็นที่เขียนต้องเป็นประเด็นที่มีนัยเดียวสำหรับข้อความที่ให้กาเครื่องหมายตอบ ถ้าเป็นข้อความที่ให้ตอบความเรียง ควรระบุคำถามให้ชัดเจน

ขั้นที่ 8 การจัดทำเครื่องมือ

เมื่อเขียนข้อความได้ครบถ้วนแล้ว จัดเรียงข้อความตามประเภทของข้อความพวกเดียวกัน แบ่งหมวดหมู่ของข้อความตามประเภท เขียนคำชี้แจง คำนำ หรือวิธีการตอบให้ชัดเจน จัดพิมพ์เป็นเครื่องมือให้สวยงาม น่าสนใจและน่าตอบ

ขั้นที่ 9 การทดลองใช้

เมื่อจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างตรวจสอบเครื่องมือในด้านภาษาเป็นรายข้อความ ทั้งไวยากรณ์ แล้วทดลองตอบเองเพื่อทดสอบว่า ตนเองอ่านเข้าใจหรือไม่ ตนเองตอบใช้เวลาานานเท่าไร แก้ไขปรับปรุง แล้วจึงจัดพิมพ์ตามจำนวนคนที่คาดการณ์ไว้

การเลือกกลุ่มทดลองใช้ในหัวข้อนี้ ไม่ควรใช้กลุ่มใหญ่ ควรเลือกผู้ตอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะใช้จริง จำนวนประมาณ 5-10 คน ให้แต่ละคนตอบคำถาม จับเวลาการตอบทั้งหมด สังเกตพฤติกรรมกรตอบว่ามีอาการสงสัยในข้อใด บันทึกพฤติกรรมดังกล่าว เมื่อตอบแล้วให้สัมภาษณ์ ผู้ตอบว่ามีความเห็นในการตอบอย่างไร ข้อใดตอบได้ / ไม่ได้ ข้อใดสงสัย ข้อใดเข้าใจยาก และข้อใดควรแก้ไข

การตัดข้อความทั้ง ตลอดจนการเขียนใหม่ หรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ ผู้สร้างต้องอิงตารางโครงสร้างเสมอ มิฉะนั้นเครื่องมือนี้จะคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่วางไว้

ขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด

อุทุมพร จามรมาน (2541: 65-69) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาแบบวัด

ขั้นที่ 1 การทดลองใช้กับกลุ่มจริง

ผู้สร้างพิจารณาจำนวนคนตอบ จัดพิมพ์เครื่องมือตามจำนวนที่ต้องการแล้วเตรียมการทดสอบโดยกำหนดสถานที่ทดสอบ ผู้ควบคุมที่เข้าใจกระบวนการในการทดสอบ ผู้สร้างต้องซักซ้อมกับผู้ควบคุมการทดสอบตั้งแต่การเริ่มต้นทดสอบ จนถึงสิ้นสุดการทดสอบ ถ้ามีปัญหาอะไรจะแก้ไขอย่างไร ผู้สร้างควรเป็นผู้หนึ่งในกระบวนการทดสอบและบันทึกขั้นตอนการทดสอบตลอดจนปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง

หลังจากนั้น นำผลการตอบมาวิเคราะห์และให้คะแนนเป็นรายข้อ รายคน พร้อมทั้งสรุปปัญหาข้ออย่างละเอียด

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย

เลือกเฉพาะข้อที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ ฉบับที่ตอบไม่ครบ ควรจัดแยกไว้ต่างหาก การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ คือ การตรวจให้คะแนนในแต่ละคน แต่ละข้อ แจกแจงความถี่ และคำนวณค่าต่างๆ เป็นรายข้อ และเป็นกลุ่มคน ดังนี้คือ

1. ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม
2. พิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน
3. ความเบ้ ความโด่งแบน
4. สหสัมพันธ์ระหว่างข้อ (inter item correlation)
5. สหสัมพันธ์ระหว่างข้อและคะแนนรวม (item – total correlation)

ขั้นที่ 3 การคำนวณค่าต่างๆ เป็นรายข้อ ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการตอบเป็นรายข้อคือ

1. ข้อใดบ้างมีผู้ตอบมาก / น้อย
2. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับข้อใดสูงหรือต่ำ
3. ข้อใดมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงหรือต่ำ
4. ลักษณะการแจกแจงข้อมูลของคนเป็นรายข้อเป็นอย่างไร ลักษณะการแจก

แจงของแต่ละข้อเหมือนกันหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ และความโด่ง-แบน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์คะแนนรวม

การเสนอลักษณะแจกแจงข้อมูลกลุ่ม จะทำให้ได้ข้อสรุปว่า คะแนนเป็นอย่างไรปกติ หรือเบ้ แบบวัดนี้มีผู้ตอบได้มากหรือน้อย ค่าสถิติภาคบรรยายช่วยอธิบายลักษณะของแบบวัดนี้

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าความตรง (Validity)

ความตรงจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ คือ ความตรงตามเนื้อหา ความตรงตามทฤษฎี และความตรงตามเกณฑ์ การหาค่าความตรงประเภทต่างๆ มีความแตกต่างกัน คือ

1. ค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การหาค่าความตรงตามเนื้อหาจะไม่มีค่าหรือตัวเลข แต่ใช้การบรรยายแทนโดยพิจารณาจากตารางโครงสร้างว่า ได้จำแนกเนื้อหาอย่างถูกต้องเหมาะสม ครบถ้วนหรือไม่ ความตรงเชิงเนื้อหาที่ได้จากตารางโครงสร้าง จำแนกเป็นความตรงตามเนื้อหารายชื่อ กับความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ

ความตรงตามเนื้อหารายชื่อ (Item Content Validity) ได้จากการวิเคราะห์ว่า ข้อความแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาอย่างถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ จำแนกออกเป็นข้อความถูกต้อง ข้อความแต่ละข้อวัดเนื้อหาเหล่านี้ได้จริงหรือไม่

ความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Test Content Validity) ได้จากการวิเคราะห์ว่า เครื่องมือนี้มีความเป็นตัวแทนของเนื้อหาอย่างครบถ้วน ถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ จำแนกออกเป็นหมวด หน่วย เรื่อง และข้อความที่ปรากฏในเครื่องมือเป็นสัดส่วนตามน้ำหนักของเนื้อหาที่จำแนกหรือไม่

2. ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

ความตรงชนิดนี้นิยมใช้กับการวัดเนื้อหาเชิงจิตวิทยา ซึ่งเป็นนามธรรม ผู้สร้างต้องให้คำนิยามที่เป็นรูปธรรม หรือเป็นพฤติกรรมก่อน การตรวจสอบความตรงแบบนี้มี 2 วิธีคือ

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับพฤติกรรมที่นิยาม
2. การวิเคราะห์ตัวเลขที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือ

การวิเคราะห์ความตรงแบบแรก เป็นการพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างพฤติกรรมที่นิยามไว้กับข้อความที่เขียนขึ้นว่าสอดคล้องมากน้อยเพียงไร ส่วนแบบหลังเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตัวเลขที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลนั้น

3. ความตรงตามเกณฑ์ (Criterion Related Validity)

การหาค่าความตรงแบบนี้ ผู้พัฒนาเครื่องมือต้องระบุเกณฑ์ที่ชัดเจน เช่น เกณฑ์คือลักษณะที่ปรากฏ การหาค่าความตรงตามเกณฑ์ก็คือ การให้กลุ่มที่แสดงลักษณะปรากฏอยู่นั้น ทดสอบกับแบบวัดที่สร้างขึ้น ถ้าพบว่าได้คะแนนสอดคล้องกัน ก็เรียกว่า แบบวัดนี้มีความตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability Coefficient)

การหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ส่วนใหญ่ใช้การหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) หรือค่าความคงเส้นคงวา (Stability)

ขั้นที่ 7 การปรับปรุงเครื่องมือ

หลังจากที่วิเคราะห์ข้อความและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแล้ว ผู้สร้างควรนำผลวิเคราะห์มาพิจารณารายข้อว่า จะตัดทิ้ง ปรับปรุง อย่างไร แล้วจึงดำเนินการแก้ไข แต่ให้อยู่ในตารางโครงสร้าง แล้วจึงไปทดลองกับกลุ่มใหม่

ทำเช่นนี้หลายๆ ครั้ง จนไม่มีข้อความใดที่จำเป็นต้องปรับปรุง จึงคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ แล้วสรุปผล

ขั้นที่ 8 ปรกติวิสัย (Norms)

ถ้าพัฒนาเครื่องมือไปถึงขั้นที่มีความเชื่อถือได้สูงแล้ว การหาค่าความปรกติวิสัยจะช่วยให้การใช้เครื่องมือ การแปลความหมายเป็นไปได้ง่ายและสะดวก ค่าปรกติวิสัยนี้ส่วนใหญ่ได้จากกลุ่มจริง มีขนาดใหญ่และมีความเป็นตัวแทนของประชากร การคำนวณค่าปรกติวิสัย ได้แก่ การคำนวณคะแนนมาตรฐานและการคำนวณค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของข้อมูลกลุ่มใหญ่นั้นเอง

ขั้นที่ 9 การสรุปผล

เครื่องมือที่พัฒนาจนถึงขั้นสุดท้ายแล้วผู้สร้างจะต้องเขียนคู่มือการใช้ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือ
2. กรอบการสร้าง ตารางโครงสร้าง
3. ข้อความทั้งหมด (เครื่องมือวัดหรือแบบทดสอบ)
4. การสรุปผลด้านคุณภาพ
5. วิธีการใช้และการแปลผล

4. การหาคุณภาพของแบบทดสอบและเกณฑ์ปกติ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2541: 96-100) ได้กล่าวว่า การวิจัยคือการค้นหาความจริงที่เชื่อถือได้ และอุปกรณ์ที่สำคัญในการทำวิจัย ก็คือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยจึงมีความสำคัญมาก ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ค่าคุณภาพเครื่องมือก่อนทุกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือวิจัยนั้นมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์สูง เมื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงแล้วจะนำไปสู่การได้ผลวิจัยที่ถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด

4.1 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (Discrimination Index)

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2541: 96-130) กล่าวว่า อำนาจจำแนก เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถจำแนกบุคคลออกเป็นสองกลุ่มที่มีคุณลักษณะต่างกันในเรื่องที่ศึกษา ถ้าเครื่องมือเป็นแบบทดสอบวิชาความรู้และปัญญา (Cognitive domain) ก็จำแนกออกเป็นกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน ถ้าเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นหรือเป็นมาตรวัดทัศนคติ ก็จำแนก

ออกเป็นสองกลุ่ม ที่มีความคิดเห็นต่างกัน หรือมีทัศนคติต่างกัน คือ มีความคิดเห็นหรือมีทัศนคติในทางบวกกับมีความคิดเห็นหรือทัศนคติในทางลบ

คุณภาพด้านอำนาจจำแนกมีความสัมพันธ์อย่างมากกับคุณภาพด้านความเที่ยงตรง โดยเฉพาะที่เป็นความเที่ยงตรงตามสภาพ ถ้าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงแล้ว จะมีความเที่ยงตรงตามสภาพด้วย

การหาอำนาจจำแนกของของเครื่องมือนั้น ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 299-309) กล่าวว่า การหาอำนาจจำแนกมีหลายแบบขึ้นอยู่กับธรรมชาติของคะแนนที่ได้จากเครื่องมือ นั้นๆ วิธีการหาที่ได้จากความรู้สึกมีดังนี้

1. ดัชนีพอยท์ไบซีเรียล (Point-Biserial Index) ดัชนีแบบนี้เป็นลักษณะสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวหรือคะแนน 2 กลุ่ม แต่มีข้อตกลงว่า คะแนนกลุ่มหนึ่งเป็นแบบค่าความต่อเนื่อง อีกหนึ่งกลุ่มเป็นแบบไม่ต่อเนื่องมี 2 กลุ่ม

2. ดัชนีสหสัมพันธ์เพียร์สัน เนื่องจากกรณีมีข้อตกลงว่า กรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1,2,2 หรือ 1,2,3,4 หรือมากกว่านั้นก็ได้ ด้านคะแนนมากมักจะเป็นเห็นด้วยอย่างมาก หรือมีคุณลักษณะนั้นอย่างมาก เมื่อผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนมาก ย่อมได้คะแนนรวมมากด้วย หรือผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนน้อย ย่อมได้คะแนนรวมที่น้อยด้วย ลักษณะของคะแนน 2 อย่างขึ้นลงตามกัน แสดงว่าข้อนั้นจำแนกได้ แต่ถ้าไม่ขึ้นลงตามกันแสดงว่าค่าของอำนาจจำแนกไม่ดี หรืออาจขึ้นลงกลับกันแปลว่าเป็นข้อที่ไม่ดี

การทดสอบนัยสำคัญของค่าอำนาจจำแนก สามารถตรวจสอบได้จากตารางทดสอบค่าวิกฤตของ r แบบเพียร์สัน

อำนาจจำแนกจากการทดสอบที (t-test Index) การใช้ดัชนีนั้นเสนอโดย A.L. Edwards ในปี 1975 ในกรณีคะแนนแสดงความรู้สึกแต่ละข้อมีมากกว่า 1 คะแนน แต่ละข้ออาจให้คะแนนเหมือนกัน นั่นคือ ถ้า 3 ก็คะแนน 3 เหมือนกันหมด โดยหลักการก็คือ พยายามหาความแตกต่างของกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ ว่าทำข้อนั้น ๆ ได้คะแนนเป็นไปตามความจริงหรือไม่ ค่า t ที่ยอมรับคือ 1.75 ตามแนวมาตรฐานของ Edwards หรือสามารถหาค่า t แล้วไปเปิดตารางทดสอบค่า t และดู df กำหนดระดับนัยสำคัญ

การหาค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับหาได้ ดังนี้

วิธีที่ 1 กรณีหาอำนาจจำแนกเป็นค่าสหสัมพันธ์ ในแต่ละข้อถ้าต้องการหาค่าอำนาจจำแนกรวม จะเอาค่าอำนาจจำแนกมาเฉลี่ยโดยตรงไม่ได้ เพราะตัวเลขค่าสหสัมพันธ์มีช่วงไม่เท่ากัน การบวกเลขกันหาร จึงไม่สามารถแปลความหมายได้ จึงนิยมเปลี่ยนค่าอำนาจจำแนก r เป็นคะแนนช่วงเท่ากันคือ z ก่อน ค่า z ตัวนี้เรียกว่า Fisher's z เมื่อคำนวณค่า z ได้แล้ว สามารถเปิดหาค่า r กลับได้โดยดูจากค่าของ Fisher's z

วิธีที่ 2 พิจารณาการกระจายของคะแนนกิลฟอร์ด (Guilford. 1954) ให้ความคิดว่าข้อสอบจะจำแนกคนแต่ละคนได้ก็ต่อเมื่อคะแนนการแจกแจงกระจาย การพิจารณาจากการแจกแจงของคะแนนของข้อสอบจึงเป็นแนวทางการหาค่าอำนาจจำแนกอย่างหนึ่ง แต่ละคนจะจำกันได้ ถ้าแต่

ละคนทำคะแนนได้แตกต่างกัน การเอาคะแนนข้อสอบมาสัมพันธ์กับคะแนนการตอบของคน มองในรูปของความถี่แต่ละคะแนนจึงทำให้ได้สูตรการจำแนกเกิดขึ้น G.A.Ferguson คิดสูตรนี้เมื่อปี 1949

4.2 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability)

ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือนั้นๆ ให้ผลการวัดที่สม่ำเสมอ แนนอน คงที่ (Stability or consistency) มากน้อยเพียงใด ถ้าเครื่องมือที่สร้างให้ผลที่มีความคงที่น้อย เครื่องมือนั้นก็มีความเชื่อมั่นต่ำ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2541: 96-130)

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 310-317) กล่าวว่า การหาความเชื่อมั่นต้องพิจารณาคะแนนจากตัวเลือกให้ถี่ เพื่อจะได้พิจารณาว่าแบบนั้นๆ เหมาะสมกับข้อตกลงเบื้องต้นของการหาความเชื่อมั่นสูตรใด แต่ที่นิยมกันมักจะหาความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้

4.2.1 แบบสอบซ้ำ (Test-Retest) หมายความว่า สอบวัดความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มหนึ่งครั้งแรกแล้ว เป็นระยะเวลาพอเหมาะสมแล้วนำแบบทดสอบชุดเดิมไปสอบกลุ่มหรือคนเดิมอีกครั้งหนึ่ง ถ้าข้อสอบดีจริง ความรู้สึกของคนเดียวกันต่อสิ่งหนึ่ง ในระยะเวลาไม่นานนักก็น่าจะเหมือนเดิม คะแนนที่ได้น่าจะเท่าเดิม การหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบนี้ต้องใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4.2.2 แบบทดสอบคู่ขนาน (Alternative Forms หรือ Parallel Forms) ข้อสอบที่เป็นคู่ขนานนั้น ต้องคำนึงเกณฑ์เหล่านี้

- วัดเป้าเดียวกัน หรือมุ่งวัดสิ่งเดียวกัน
- มีความง่ายหรือสัณฐานของการตอบได้คะแนนแต่ละแบบทดสอบพอๆ

กัน

- มีความแปรปรวนจากคะแนนการวัดพอ ๆ กัน
- ถ้าเป็นข้อสอบที่วัดองค์ประกอบเดียวกันหลาย ๆ ข้อ สามารถสลับแยก

ออกเป็นสอบฉบับให้มีจำนวนข้อเท่า ๆ กัน

4.2.3 แบบหาความคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency) เป็นการสอบเพียงครั้งเดียวสามารถหาการกระจายของแต่ละข้อว่าเป็นอย่างไร และหาการกระจายของคะแนนรวมทั้งหมดเป็นเท่าไร แล้วนำมาหาความเกี่ยวพันกัน ความเชื่อมั่นที่นิยมใช้คือ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัทซ์

4.2.4 การหาความเชื่อมั่นโดยอาศัยสหสัมพันธ์ภายในของแต่ละข้อ การหาความเชื่อมั่นแบบแอสเพนเป็นตระกูลเดียวกันกับการหาความเชื่อมั่นแบบสเปียร์แมน-บอร์น (Spearman-Borwn) และแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson-20) กลุ่มการหาความเชื่อมั่นแบบนี้จริง ๆ มาจากการหาความสัมพันธ์ภายในของแต่ละข้อนั่นเอง

4.2.5 องค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อค่าของความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่นจะมีค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างแต่ที่น่าเอามาคิดแก้ไขดังนี้ 1) ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง 2) ความเป็นเอกพันธ์ของข้อสอบ 3) จำนวนของข้อสอบ

4.2.6 ระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับ ในการพิจารณาว่าค่าความเชื่อมั่นเท่าไรจึงจะเป็นที่ยอมรับได้นั้นขึ้นอยู่กับชนิดของเครื่องมือวัด

4.3 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (Validity)

ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือ นั้นๆ สามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัดหรือต้องการศึกษาได้ครบถ้วนเพียงใด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2541: 96-130)

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 318-329) แบ่งความเที่ยงตรงของเครื่องมือ วัดตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม ดังนี้

4.3.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

4.3.2 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

4.3.3 ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion-related Validity)

4.4 เกณฑ์ปกติ (Norms)

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539 : 316-317) กล่าวว่า การสร้างเกณฑ์ปกติมี การสร้างโดยยึดหลักการทางสถิติหลายอย่าง เช่น

4.4.1 เกณฑ์ปกติเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile norms) เกณฑ์แบบนี้สร้างจาก คะแนนดิบที่มาจากการประชากร หรือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี แล้วดำเนินการตามวิธีการ สร้างเกณฑ์ปกติ แต่พอถึงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ก็หยุดแค่นั้น เกณฑ์ปกติแบบนี้เป็นคะแนนจัดอันดับ เท่านั้น จะนำมาบวกลบกันไม่ได้ แต่สามารถเปรียบเทียบและแปลความหมายได้

4.4.2 คะแนนปกติคะแนน (T-Score Norms) นิยมใช้กันมากเพราะเป็นคะแนน มาตรฐานสามารถนำมาบวกลบและเฉลี่ยได้ มีค่าเหมาะสมในการแปลความหมาย คือมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 100 มีคะแนนเฉลี่ย 50 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10

4.4.3 เกณฑ์ปกติสแตนอินน์ (Stanines norms) คะแนนแบบนี้เป็นคะแนนมาตรฐาน ชนิดหนึ่ง แต่มีค่าเพียง 9 ตัว (Standard nine points) ค่าตั้งแต่ 1 ถึง 9 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่คะแนน 5 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐานประมาณ 2 คะแนน วิธีการหามักจะเทียบจากเปอร์เซ็นต์ของ คะแนนเรียงตามค่าจะสะดวกกว่า

4.4.4 เกณฑ์ปกติตามอายุ (Age norms) แบบทดสอบมาตรฐานบางอย่างหา เกณฑ์ปกติตามอายุ เพื่อดูพัฒนาการในเรื่องเดียวกันว่า อายุต่างกันจะมีพัฒนาการอย่างไร โดยมาก จะเป็นแบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญาและความถนัดจะหาเกณฑ์ปกติโดยวิธีนี้ ส่วนแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์จะหาเฉพาะแบบทดสอบที่เป็นวิชาพื้นฐานจริง ๆ เช่น ภาษา และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

4.4.5 เกณฑ์ปกติตามระดับชั้น (Grade norms) เป็นการหาเกณฑ์ปกติตาม ระดับชั้นว่าคะแนนเท่าไรควรอยู่ระดับไหนจึงเหมาะสม แบบทดสอบที่จะทำเกณฑ์ปกติชนิดนี้ได้ก็ ต้องเป็นเนื้อหาเดียวกัน

หลักในการสร้างเกณฑ์ปกติ (สัญญา โพธิ์ปติ. 2545 : 22)

เกณฑ์ปกติ (norms) เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของประชากรกลุ่ม ใด กลุ่มหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยเฉพาะกลุ่มในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถ้าแบ่ง ตามขนาดของจำนวนคนสามารถแบ่งได้เป็น 4 ชนิดดังนี้

1. เกณฑ์ปกติระดับชาติ (National norms) เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่คิดเฉลี่ยจากภาพรวมทั้งประเทศ

2. เกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local norms) เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่คิดเฉลี่ยเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง

3. เกณฑ์ปกติเฉพาะกลุ่มพิเศษ (Special groups norms) เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่คิดเฉลี่ยจากคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเฉพาะ

4. เกณฑ์ปกติระดับโรงเรียน (School mean norms) เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่คิดเฉลี่ยจากนักเรียนในโรงเรียน

ในการสร้างเกณฑ์ดังกล่าวอาจเกิดความแตกต่างระหว่าง ระดับอายุระดับการศึกษา เพศ แล้วแต่ผู้สร้างจะเลือกกำหนดการสร้างเกณฑ์ปกตินั้นๆ

การสร้างเกณฑ์ปกติ มีข้อบ่งชี้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ต้องมีจำนวนมาก
2. ข้อมูลที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติต้องเป็นตัวแทนของประชากรได้จริง โดยได้จากการสุ่มตัวอย่างที่กระจาย ค่าที่ได้ไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป

3. เกณฑ์ปกติที่ได้ควรใช้เฉพาะกลุ่มในท้องถิ่นเท่านั้น เพราะแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน

4. เกณฑ์ปกติต้องมีการปรับปรุงเสมอ เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและด้านต่างๆ ส่งผลต่อลักษณะความสามารถของบุคคล

5. จะต้องได้มาจากการสอบวัดที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

6. ต้องสอบกับบุคคลจำนวนมากที่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรนั้นๆ

สรุปได้ว่า ในการสร้างเกณฑ์ปกติ ต้องคำนึงถึงลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. ต้องเป็นปัจจุบัน (Present)

2. ต้องเป็นตัวแทนที่แท้จริง (Representativeness)

3. มีความเกี่ยวข้องกับขนาดของกลุ่ม (Relevance)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 จำนวน 118 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,040 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2548: 22) ตามขั้นตอนดังนี้

1. นำรายชื่อโรงเรียนมาทั้งหมด 118 โรงเรียน มาแบ่งตามที่ตั้งของเขตการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 3 เขตการศึกษา
2. สุ่มโรงเรียนจากเขตการศึกษา โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนดังต่อไปนี้ โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย โรงเรียนหอวัง และโรงเรียนทวีธาภิเศก
3. สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนแต่ละแห่ง โดยใช้วิธีจับฉลาก โดยแต่ละห้องเรียนจะให้ นักเรียนในห้องทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย และโรงเรียนหอวัง จำนวนโรงเรียนละ 7 ห้องเรียน และโรงเรียนทวีธาภิเศกจำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 20 ห้องเรียน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,040 คน

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียน ตามการแบ่งเขตการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

เขตการศึกษา	โรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (ห้องเรียน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร			
เขต 1	โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย	7	362
เขต 2	โรงเรียนหอวัง	7	374
เขต 3	โรงเรียนทวีธาภิเศก	6	304
	รวม	20	1,040

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นการพัฒนาแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ จำนวน 89 ข้อ ประกอบด้วยแบบวัด 3 ด้าน ดังนี้

1. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความเข้าใจ
2. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสนใจ
3. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษานิยาม ทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพอาชีพมัคคุเทศก์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดให้สอดคล้องและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2. สร้างข้อความในแบบวัดให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 111 ข้อ ประกอบด้วยแบบวัดที่ครอบคลุมใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

2.1 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็นแบบใช่-ไม่ใช่ จำนวน 43 ข้อ

2.2 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเทคนิคของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 2 ด้าน คือลักษณะนิสัยการแสดงออก และมนุษยสัมพันธ์ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 49 ข้อ

3. ผู้วิจัยสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นแบบใช่-ไม่ใช่ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert) แล้วนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้แก่ อาจารย์นุชนารถ รัตนสูงศรีชัย อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์สมบัติ นาวายุทธ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ พิจารณาว่าแบบวัดนี้สอดคล้องและถูกต้องตามเนื้อหาในการเรียนการสอนจริงหรือไม่ โดยให้คะแนนดังนี้ ให้คะแนน +1 ถ้าผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าสอดคล้องหรือถูกต้อง ให้คะแนน 0 ถ้าผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าสอดคล้องหรือถูกต้อง ให้คะแนน -1 ถ้าผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าไม่สอดคล้องหรือไม่ถูกต้อง หลังจากนั้นทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยมีการคัดเลือกคำถามด้านความรู้ความเข้าใจที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 43 ข้อ ด้านความสนใจ จำนวน 20 ข้อ และด้านบุคลิกภาพจำนวน 49 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ระหว่าง 0.7 ถึง 1.0

4. นำแบบวัดซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ด้านความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มนักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนสารวิทยา จำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ด้านความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน และหาค่าความยากง่าย (p) ของแบบวัด ด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพ วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเพื่อตัดข้อที่มีค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยด้านความรู้ความเข้าใจมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.15 ถึง 0.75 และค่าความเชื่อมั่น $r_{tt} = 0.72$ ด้านความสนใจ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.16 ถึง 8.50 และมีค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.93$ และด้านบุคลิกภาพ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.16 ถึง 8.54 และมีค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.92$

ผลการวิเคราะห์พบว่ามามีคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวนรวมทั้งสิ้น 89 ข้อ แบ่งเป็นแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 23 ข้อ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความสนใจ จำนวน 20 ข้อ แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 46 ข้อ

5. นำแบบวัดที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปหาเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบวัดทั้งฉบับ และรายด้าน กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 3 โรงเรียน จำนวน 1,040 คน

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ตอนที่ 1 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	มัคคุเทศก์ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย		
2	มัคคุเทศก์ต้องได้รับใบอนุญาตการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์		
3	มัคคุเทศก์เปรียบเหมือนตัวแทนทางการทูตของประเทศ		

เกณฑ์การให้คะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ

ถ้าตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความสนใจ

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์					
2	ข้าพเจ้าชอบขอศึกษาประวัติหรือข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ					
3	ข้าพเจ้าชอบพบปะกับผู้คนใหม่ๆ อยู่เสมอ					

ตอนที่ 3 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ามักสำรวจการแต่งกายและทรงผมตนเอง ให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้านเสมอ					
2	ข้าพเจ้าแต่งกายได้ถูกเหมาะกับเวลา และสถานที่ที่จะไป					
3	ข้าพเจ้าดูแลความสะอาดใบหน้า ทรงผม เล็บ กลิ่น ปากกลิ่นตัวทุกวัน					

เกณฑ์การให้คะแนนด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยจะนำหนังสือไปด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยประสานงานกับครูแนะแนวในโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ให้กับนักเรียนจำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,040 ชุด
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 หาสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

1.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Infex of Item – Objective Congruence : IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา. 2545:150)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 หาความยากง่าย (p) ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ
สร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์(สมนึก ภัททิยธนี. 2541:200-201)

$$P = \frac{P_H + P_L}{2_n}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก
	n	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.4 หาความเชื่อมั่นของแบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ โดยใช้สูตร KR – 20 ของ Kuder Richardson (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545:157)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ ($q = 1-p$)

1.5 หาความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสนใจและบุคลิกภาพ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538:200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบวัด
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของข้อสอบรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

1.6 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพโดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538:215-217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	N_H	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	N_L	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2. สร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) โดยหาคะแนนที่ปกติจากการหาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Score) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็นคะแนนที่ (Normalized T-Score) ซึ่งหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (สมนึก ภัททิยธนี. 2541: 266-270)

$$P = \left[cf + \frac{1}{2} f \right] \frac{100}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์
	cf	แทน	ความถี่สะสมในชั้นที่ต่ำลงมา
	f	แทน	ความถี่ของชั้นนั้น
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคน
k	แทน	จำนวนข้อ
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดด้านความสนใจและบุคลิกภาพ
α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบวัดด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพ
p	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ
r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ
t	แทน	คะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency)

ตอนที่ 2 การหาคุณภาพของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ตอนที่ 3 การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Consistency)

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ ไปตรวจเบื้องต้น โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านมัคคุเทศก์และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา รวมจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับนิยาม และนำผลการพิจารณาหาคำนวนหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (รายละเอียดดังภาคผนวก ก) ผลปรากฏว่า ได้ข้อคำถามที่มีค่าอยู่ในเกณฑ์จำนวน 111 ข้อ และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามไว้ทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบต่อไป

ตอนที่ 2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) ค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out)

ตาราง 2 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n = 100)

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	K	p	t	ค่าความ เชื่อมั่น
<u>ด้านความรู้ความเข้าใจ</u>				
- ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์	11	0.21 - 0.71	-	
- ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร	12	0.20 - 0.78	-	
รวม	23	0.20 - 0.78	-	$r_{tt} = 0.75$
<u>ด้านความสนใจ</u>				
- ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์	11	-	2.16 - 8.50	
- ความสนใจติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	9	-	2.98 - 7.73	
รวม	20		15.06 - 25.45	$\alpha = 0.93$
<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>				
- ลักษณะนิสัยการแสดงออก	30	-	2.16 - 8.54	
- มนุษย์สัมพันธ์	16	-	2.16 - 7.89	
รวม	46	-	2.30 - 8.50	$\alpha = 0.92$

จากตาราง 2 ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 23 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.78 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.16 ถึง 8.50 ไว้เป็น

ข้อคำถาม และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.93

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 2.16 ถึง 8.54 ไว้เป็นข้อคำถาม และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.92

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) ค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 1,040)

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	K	p	t	ค่าความ เชื่อมั่น
<u>ด้านความรู้ความเข้าใจ</u>				
- ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์	11	0.21 - 0.65	-	
- ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร	12	0.20 - 0.77	-	
รวม	23	0.20 - 0.77	-	$r_{tt} = 0.67$
<u>ด้านความสนใจ</u>				
- ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์	11	-	17.14 - 25.45	
- ความสนใจติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	9	-	15.06 - 24.54	
รวม	20	-	15.06 - 25.45	$\alpha = 0.95$
<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>				
- ลักษณะนิสัย	30	-	5.59 - 22.20	
- มนุษย์สัมพันธ์	16	-	11.20 - 20.43	
รวม	46	-	5.59 - 22.20	$\alpha = 0.90$
รวมทั้งฉบับ	89	-	-	$\alpha = 0.91$

จากตาราง 3 ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 23 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.77 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.67

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 15.06 ถึง 25.45 ไว้เป็นข้อคำถาม และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.95

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) ตั้งแต่ 5.59 ถึง 22.20 ไว้เป็นข้อคำถาม และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.90

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้ง 3 ด้านไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กับกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ($n = 1,040$)

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	K	Max	Min	$\bar{X}$	SD
ด้านความรู้ความเข้าใจ					
รวม	23	22	4	13.33	2.46
ด้านความสนใจ					
รวม	20	100	20	67.35	14.94
ด้านบุคลิกภาพ					
รวม	46	216	116	168.34	18.67
รวมทั้งฉบับ	89	328	181	249.02	27.08

จากตาราง 4 ผลการวิจัยพบว่าแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ มีข้อคำถาม 23 ข้อ เป็นแบบใช่/ไม่ใช่ มีเกณฑ์การให้คะแนนโดยตอบผิดให้ 0 คะแนน และตอบถูกให้ 1 คะแนน มีค่าคะแนนเต็ม 23 คะแนน ได้คะแนนสูงสุดที่ 22 คะแนนและผลคะแนนต่ำสุดได้ 4 คะแนน มีค่าเฉลี่ย รวมเท่ากับ 13.33 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมเท่ากับ 2.46

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ (Likert) มี 5 ระดับ คะแนนเต็มในแต่ละข้อ 5 คะแนนมีค่าคะแนนเต็ม 100 คะแนน ได้คะแนนสูงสุดที่ 100 คะแนนและมีผลคะแนนต่ำสุดที่ 20 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 67.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 14.94

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ จำนวนทั้งสิ้น 46 ข้อ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ (Likert) มี 5 ระดับ คะแนนเต็มในแต่ละข้อ 5 คะแนนมีค่าคะแนนเต็ม 216 คะแนน ได้คะแนนสูงสุดที่ 216 คะแนนและมีผลคะแนนต่ำสุดที่ 116 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 168.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 18.67

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ จำนวนทั้งสิ้น 89 ข้อ มีค่าคะแนนเต็ม 336 คะแนน ได้คะแนนสูงสุดที่ 328 คะแนนและมีผลคะแนนต่ำสุดที่ 181 คะแนน ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 249.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 27.08

ตอนที่ 3 การสร้างเกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ รวม 23 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,040 คน โดยหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์และสร้างคะแนนมาตรฐานโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T – Score) ดังตาราง 6

ตาราง 5 เกณฑ์ปกติ (Norms) ของการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 23 ข้อ (n = 1,040)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
72	22	391	99.7
62	20	420	93.9
56	18	373	69.6
51	16	253	48.4
46	14	225	29.4
43	12	151	15.0
40	10	130	6.3
35	8	52	2.0
26	6	13	0.5
20	4	4	0.2

จากตาราง 5 พบว่าคะแนนปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 4 ถึง 22 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{20} ถึง T_{72} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 99.7

เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติและพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546: 116)

ตั้งแต่ T_{65} และสูงกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจสูงมาก
ตั้งแต่ T_{55} ถึง T_{64}	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจสูง

ตั้งแต่ T ₄₅ ถึง T ₅₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพ มัลคฤเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจปานกลาง
ตั้งแต่ T ₃₅ ถึง T ₄₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพ มัลคฤเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ
ตั้งแต่ T ₃₅ และต่ำกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพ มัลคฤเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจต่ำมาก

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัลคฤเทศก์: ด้านความสนใจรวม 20 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,040 คน โดยหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์และสร้างคะแนนมาตรฐานโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) ดังตาราง 6

ตาราง 6 เกณฑ์ปกติ (Norms) ประกอบการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัลคฤเทศก์ ด้านความสนใจ จำนวน 20 ข้อ (n = 1,040)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
72	100	2	100
71	98 – 99	2	99.8
70	97	5	99.6
69	96 – 95	7	98.8
68	94	4	98.5
67	93	20	98.1
66	91 – 92	38	96.2
65	90	11	92.5
64	88 – 89	12	90.6
63	87	8	90.3
62	85 – 86	20	89.5
61	84	15	87.6
60	82 – 83	26	85.9
59	81	15	83.7
58	79 – 80	72	78.8
57	78	29	75.3

ตาราง 6 (ต่อ)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
56	76 – 77	42	70.8
55	75	15	68.5
54	73 – 74	52	67.0
53	72	25	62.0
52	70 – 71	42	57.9
51	69	51	55.6
50	67 – 68	44	50.7
49	66	20	46.4
48	64 – 65	34	42.6
47	63	11	41.3
46	61 – 62	75	36.0
45	60	76	33.0
44	58 – 59	46	25.7
43	57	11	21.3
42	55 – 56	14	20.2
41	54	20	18.8
40	52 – 53	54	12.4
39	51	5	11.7
38	49 – 50	18	10.2
37	48	9	9.5
36	46 – 47	9	8.6
35	45	2	7.8
34	43 – 44	7	7.5
33	42	5	6.9
32	40 – 41	6	6.3
31	39	1	5.9
30	37 – 38	26	4.4
29	36	4	3.3
28	34 – 35	4	2.7
27	33	1	2.5
26	31 -32	1	2.4

ตาราง 6 (ต่อ)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
25	21 – 29	23	2.3
18	20	1	0.1

จากตาราง 6 พบว่าคะแนนปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 20 ถึง 72 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{18} ถึง T_{72} ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 100

เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ ดังนี้

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติและพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546: 116)

ตั้งแต่ T_{65} และสูงกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจสูงมาก
ตั้งแต่ T_{55} ถึง T_{64}	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจสูง
ตั้งแต่ T_{45} ถึง T_{54}	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจปานกลาง
ตั้งแต่ T_{35} ถึง T_{44}	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจต่ำ
ตั้งแต่ T_{34} และต่ำกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจต่ำมาก

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพรวม 46 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,040 คน โดยหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์และสร้างคะแนนมาตรฐานโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) ดังตาราง 7

ตาราง 7 เกณฑ์ปกติ (Norms) การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์
 ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 46 ข้อ (n = 1,040)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
76	216	3	100
75	215	1	99.7
74	213 – 214	4	99.5
73	211 – 212	19	99.1
72	209 – 210	1	97.4
71	207 – 208	2	97.3
70	205 – 206	1	97.1
69	203 – 204	4	97.0
68	202	3	96.6
67	200 – 201	4	96.2
66	198 – 199	2	95.9
65	196 – 197	10	95.5
64	194 – 195	10	95.5
63	192 – 193	36	94.4
62	190 – 191	31	90.9
61	188 – 189	16	88.2
60	187	21	86.4
59	185 – 186	9	84.8
58	183 – 184	24	83.6
57	181 – 182	41	81.3
56	179 – 180	46	77.2
55	177 – 178	39	73.3
54	175 – 176	38	68.6
53	174	31	65.3
52	172 – 173	17	62.9
51	170 – 171	29	60.0
50	168 – 169	82	56.0
49	166 – 167	55	48.3
48	164 – 165	33	44.5

ตาราง 7 (ต่อ)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
48	164 – 165	37	41.6
47	162 – 163	31	37.2
46	160 – 161	25	35.0
45	159	32	33.2
44	157 – 158	33	29.0
43	155 – 156	57	24.0
42	153 – 154	54	21.7
41	151 – 152	26	17.3
40	149 – 150	17	15.1
39	147 – 148	20	13.8
38	146	9	12.1
37	144 – 145	31	10.5
36	142 – 143	4	8.2
35	140 – 141	15	7.6
34	138 – 139	4	6.3
33	136 – 137	11	5.9
32	134 – 135	14	4.8
31	132 – 133	13	3.7
28	126	2	1.3
27	125	3	1.1
26	123 – 124	3	0.7
25	121 – 122	1	0.5
24	119 – 120	3	0.4
22	116	1	0.1

จากตาราง 7 พบว่าคะแนนปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ มีคะแนนอยู่ระหว่าง 116 ถึง 216 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{22} ถึง T_{76} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 100

เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ ดังนี้

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติและพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546: 116)

ตั้งแต่ T ₆₅ และสูงกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพสูงมาก
ตั้งแต่ T ₅₅ ถึง T ₆₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพสูง
ตั้งแต่ T ₄₅ ถึง T ₅₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพปานกลาง
ตั้งแต่ T ₃₅ ถึง T ₄₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพต่ำ
ตั้งแต่ T ₃₄ และต่ำกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพต่ำมาก

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ: รวม 89 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,040 คน โดยหาค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์และสร้างคะแนนมาตรฐานโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T-Score) ดังตาราง 8

ตาราง 8 เกณฑ์ปกติ (Norms) การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ จำนวน 89 ข้อ (n = 1,040)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
79	328 – 327	1	100
78	326 – 324	1	99.9
77	323 - 321	1	99.8
76	320 – 319	1	99.7
75	318 – 316	1	99.7
74	315 – 313	1	99.7
73	312 – 310	1	99.6
72	309 – 308	2	99.5
71	307 – 305	2	99.2
70	304 – 302	20	99.1

ตาราง 8 (ต่อ)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
69	301 - 300	4	97.1
68	299 – 297	7	96.5
67	296 – 294	6	95.8
66	293 – 291	8	95.3
65	290 – 289	17	94.0
64	288 – 286	20	92.2
63	285 – 283	49	89.2
62	282 – 281	13	86.0
61	280 – 278	23	84.4
60	277 – 275	13	82.5
59	274 – 273	18	81.0
58	272 – 270	19	79.6
57	269 – 267	22	77.5
56	266 – 264	30	74.8
55	263 – 262	16	72.5
54	261 - 259	57	66.8
53	258 – 256	51	63.5
52	255 – 254	21	60.7
51	253 – 251	81	59.0
50	250 – 248	66	49.6
49	247 – 245	27	44.5
48	244 – 243	29	41.6
47	242 – 240	48	37.8
46	239 – 237	35	33.2
45	236 – 235	29	31.0
44	234 – 232	51	28.8
43	231 – 229	30	23.1
42	228 – 227	18	20.4
41	226 – 224	44	19.0
40	223 – 221	23	15.3

ตาราง 8 (ต่อ)

T-Score	คะแนน	ความถี่ (f)	เปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR)
39	220 – 218	23	12.6
38	217 – 216	10	11.0
37	215 – 213	13	9.6
36	212 – 210	5	8.8
35	209 – 208	32	8.5
34	207 – 205	6	5.2
33	204 – 202	5	4.4
32	201 – 199	7	4.1
31	198 – 197	4	3.8
30	196 – 194	1	3.6
29	193 – 191	5	3.4
28	190 – 189	2	2.9
27	188 – 186	4	2.6
26	185 - 183	1	2.4
25	182 - 181	24	2.3

เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบกับคะแนนที่ปกติและพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546: 116)

ตั้งแต่ T ₆₅ และสูงกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สูงมาก
ตั้งแต่ T ₅₅ ถึง T ₆₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สูง
ตั้งแต่ T ₄₅ ถึง T ₅₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ปานกลาง
ตั้งแต่ T ₃₅ ถึง T ₄₄	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ต่ำ
ตั้งแต่ T ₃₄ และต่ำกว่า	หมายถึง	มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ต่ำมาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 จำนวน 118 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จาก 3 เขตการศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,040 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 89 ข้อ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 23 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 46 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อขอความร่วมมือและนำหนังสือยื่นให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดวัน เวลา ที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล
3. เก็บข้อมูลเรื่องแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2551 ถึงเดือนมีนาคม 2551 โดยผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
4. เก็บรวบรวมแบบวัดที่มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งสิ้น 1,040 ชุด
5. นำผลจากการทำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์มาตรวจสอบแล้วรวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ทั้ง 3 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ
- ด้านที่ 2 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ
- ด้านที่ 3 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ
 1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
 2. วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) รายข้อด้านความรู้ความเข้าใจ และหาค่าอำนาจจำแนกวิธีการแจกแจงที่ (t-distribution) แบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์กับแบบวัดด้านความสนใจกับด้านบุคลิกภาพ
 3. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ โดยวิธีการหาค่า KR-20 โดยวิธีแบบคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) และหาความเชื่อมั่นทั้งของแบบวัดด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)
 4. นำค่าคะแนนที่ได้มาหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ จำนวน 89 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ตามวิธีวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.91 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 2.3 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง $T_{25} - T_{79}$
2. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความรู้ความเข้าใจ จำนวน 23 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.2 - 0.752 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.67 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.2 - 99.7 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง $T_{20} - T_{72}$
3. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านความสนใจจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 15.06 - 25.45 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.1 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง $T_{18} - T_{100}$
4. แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 5.59 - 22.20 มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.95 มีตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์อยู่ระหว่าง 0.1 - 100 โดยมีค่า T-Score อยู่ระหว่าง $T_{22} - T_{67}$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแนะนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. คุณภาพเครื่องมือของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ แบ่งเป็น
 - 1.1 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ จำนวนรวมทั้งฉบับ 89 ข้อ ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,040 คน ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.91

การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ สอดคล้องกับ ชีรนุช โมลิสกุลมงคล (2533: 24) ที่ได้สร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นนักธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 630 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงทางโครงสร้างทั้งฉบับเท่ากับ 0.910 และ 4.135 ตามลำดับ เช่นเดียวกับผู้วิจัย สอดคล้องกับแบบวัดบุคลิกภาพพยาบาลของ พรทิพย์ เรียรไพสิฐ (2542: 66) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับและเป็นรายด้านเท่ากับ 0.93 และ 0.73 ถึง 0.89

1.2 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความรู้ความเข้าใจ ลักษณะของแบบเป็นแบบใช่-ไม่ใช่ จำนวน 23 ข้อ ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,040 คน มีค่าความยากง่าย (p) ทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่น (r_n) เท่ากับ 0.67

แบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกับที่ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 141) กล่าวว่า ข้อสอบโดยทั่วไปที่มีความยากพอเหมาะควรมีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 ซึ่งแบบวัดของผู้วิจัยมีค่าความยากง่ายตามที่เกณฑ์กำหนด

1.3 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านความสนใจ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,040 คน มีค่าอำนาจจำแนก (t) ทุกข้ออยู่ระหว่าง 15.06 ถึง 25.45 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.90

ทุกข้อคำถามที่ใช้ในแบบวัดด้านความสนใจนี้มีค่าอำนาจจำแนก (t) ที่ได้มากกว่า 1.75 ขึ้นไป มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นหมายความว่า ข้อความนี้สามารถจำแนกคนออกจากกันได้ สอดคล้องกับที่ กัลยา วาณิชย์บัญชา (2548: 108-113) กล่าวว่า ข้อความที่มีค่า t ที่ได้คือค่าอำนาจจำแนก คุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อจะถือว่าข้อคำถามใช้ได้ก็ต่อเมื่อ ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ t มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ก็ได้ และเอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957: 153) ที่กำหนดว่าค่าอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จึงจะแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริรัตน์ ทองใหญ่ ณ อยุธยา (2548: 80) ที่ได้ค่า t ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสนใจของการเป็นวิศวกรอยู่ระหว่าง 6.75 ถึง 23.63 และนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในช่วง 0.89 ถึง 0.91 ทุกกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์พร บรรจงรัตนงาม (2548: 102-103) ที่ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภาษาอังกฤษ ด้านความสนใจ อยู่ในช่วง 0.88 ถึง 0.90 ซึ่งกล่าวได้ว่าแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดี

1.4 แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์: ด้านบุคลิกภาพ ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 46 ข้อ ที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,040 คน มีค่าอำนาจจำแนก (t) ทุกข้ออยู่ระหว่าง 5.59 ถึง 22.20 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.90

ในทุกข้อคำถามในแบบวัดด้านบุคลิกภาพมีค่าอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเรียกร้องความสนใจของ วิภา เจียรสมุข (2540: 84-85) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.58 ถึง 17.66 กล่าวได้ว่าแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี

การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ ได้ค่าทางสถิติที่สอดคล้องกับ สุภาพร พิสิฐรัฐพัฒนา (2543: 48-49) ที่ได้สร้างแบบทดสอบ

วัดเชาว์ปัญญาทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านของแบบทดสอบตั้งแต่ 2.445 ถึง 11.028 และ 0.739 ถึง 0.913 ตามลำดับ

2. เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

2.1 เกณฑ์ปกติของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งหมด จำนวน 1,040 คน โดยแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานปกติ T-Score ซึ่งคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 181 ถึง 328 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{25} ถึง T_{79} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 2.3 ถึง 100

2.2 เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความเข้าใจ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแปลงคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานปกติ T-Score ซึ่งคะแนนดิบอยู่ระหว่างคะแนน 4 ถึง 22 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{20} ถึง T_{72} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 99.7

2.3 เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสนใจ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแปลงคะแนนด้านความสนใจให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานปกติ T-Score ซึ่งคะแนนดิบอยู่ระหว่างคะแนน 20 ถึง 100 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{18} ถึง T_{100} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 100

2.4 เกณฑ์ปกติของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแปลงคะแนนด้านบุคลิกภาพให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานปกติ T-Score ซึ่งคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 116 ถึง 216 คะแนน คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_{22} ถึง T_{76} และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 100

เกณฑ์ปกติของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ จำนวน 1,040 คน ในแต่ละด้านนั้นมีการกระจายของคะแนนครอบคลุมทุกค่าที่อยู่ระหว่างคะแนนสูงสุดและต่ำสุด ซึ่งตรงกับ ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2539: 313-315) ว่าเกณฑ์คะแนนที่คือคนที่เก่งและอ่อนที่สุดในแต่ละกลุ่มที่ทำการวิจัยไม่ใช่เกณฑ์มาตรฐานในการนำไปทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ หรือเรียกได้ว่าเกณฑ์แบบอิงกลุ่ม (Norm Reference) ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร พิสิฐวิพัฒน์ (2543: 51) ได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญาทางอารมณ์แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ด้านการจูงใจตนเอง ด้านการเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น และด้านการมีทักษะทางสังคม มีค่าคะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง T_0 ถึง T_{76} , T_0 ถึง T_{86} , T_4 ถึง T_{72} และ T_2 ถึง T_{81} ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 ดังนั้นในการนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ไปใช้ ถ้าจะนำไปใช้กับนักเรียนที่ศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร หรือประชากรที่เป็นโรงเรียนเอกชน ควรหาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับนักเรียนกลุ่มนั้นๆ ด้วย

1.2 ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของจำนวนนักเรียน และการดำเนินการควบคุมการทำแบบวัดให้เป็นไปตามกระบวนการ โดยมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมกับการทำแบบวัด เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจและทำแบบวัดได้อย่างถูกต้อง

1.3 ผู้ที่นำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ไปใช้ ควรจะให้ความสำคัญและส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการทำแบบวัด รวมทั้งทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และรู้จักใช้แบบวัดให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยระบุถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำแบบวัดนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ และใช้ประกอบการให้คำปรึกษาในการเลือกศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาข้อมูลอื่นเกี่ยวกับอาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์หรืออาชีพที่มีบริบทใกล้เคียงกับผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เพิ่มเติม เช่น ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการจัดทำบริษัทท่องเที่ยว ผู้ประกอบอาชีพในการรับจองตั๋วเครื่องบิน จองห้องพัก ผู้ประกอบอาชีพการเกี่ยวกับการโรงแรม เป็นต้น จะทำให้ทราบข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์มากขึ้น

2.2 ควรศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ และพัฒนาการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือปีที่ 6 ซึ่งกำลังจะเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อเลือกคณะที่ตนเองต้องการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นจะช่วยพยากรณ์และบ่งบอกถึงอาชีพในอนาคตได้ เช่น อาชีพมัคคุเทศก์ ควรจะศึกษาในคณะศิลปศาสตร์ (สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ สาขาวิชาเอกประวัติศาสตร์) คณะมนุษยศาสตร์ (สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม) เป็นต้น หรือขยายกลุ่มออกไปนอกเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์มากขึ้น

2.3 ควรศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และเพื่อนำแบบวัดที่ได้ไปใช้ในการวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ท้องถิ่น อันจะทำให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวท้องถิ่นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร บรรเทงศิริ. (2544). สภาพการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานของมัคคุเทศก์. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (แรงงานและสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กวี กรกวิน; พิพัฒน์ นวลอนันต์; และ พิเศษ เสนาวงษ์. (2546). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว ประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2550. www.iadth.com
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2543). จุลสารการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2549, จาก <http://www2.tat.or.th/tat/joonlasarn/oct-dec43.pdf>
- ฉันทิช วรรณณอม. (2546). หลักการมัคคุเทศก์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2538?). มัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยบริการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชิตชัย สนั่นเสียง. (2538). ทางเลือกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับทางเลือกแนวทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรง ฐานดี. (2535). สังคมวิทยาว่าด้วยการอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ไทรเทพ ให้อู่. (2533). เอกสารอัดสำเนาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยและความสนใจในวิธีสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกจากการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจากการอ่านของครู ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เถลิง สวาสดิพนธ์. (2525). มัคคุเทศก์กับการนำเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- ธีรนุช โมลิสกุลมงคล. (2533). การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพการเป็นนักธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครนายก. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2528). พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- บุปผา คุ่มมานนท์. (2528). *หลักการมัคคุเทศก์*. เอกสารนิเทศก์การศึกษา ฉบับที่ 29. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- พวงบุหงา ภูมิพานิช. (2536). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพมัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2541). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ทิพย์ อธิปัญจพงษ์. (2543). *บทบาทของมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวกรณีศึกษา สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย*. ปรินญาณพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เข้าออฟเคอร์มิสท์
- พิมพ์พร บรรจงรัตนงาม. (2548). *แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ชรี ฐปะวิเชตร์. (2547). *การบริหารจัดการอาชีพ (Career Management)*. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม 2549, จาก www.arc.dusit.ac.th/be/pdf/8/03.pdf
- เพราพรรณ เปลียนภู. (2540). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าไพฑูรย์ พงศบุตร; และ วิลาสวงค์ พงศบุตร. (2540). *คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม. (2546). *ความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่หน่วยงานต้องการ*. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2550, จาก www.psru.ac.th
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2536?). *รายงานการวิจัย เรื่อง พัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน*.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). *การวัดผลและการสร้างแบบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตนา ปวะบุตร. (2529). *“การพัฒนาแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา” ในแนะแนวอาชีพเพื่อแก้ปัญหาว่างงาน*. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- , (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- , (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชร ทรัพย์มี. (2523). *การแนะแนวอาชีพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วารุณี ธนวานิช. (2527). วารสารแนะแนว. “แนะแนวอาชีพ”. ปีที่ 18 ฉบับที่ 91 กุมภาพันธ์-มีนาคม.
- วิโรจน์ สิตประเสริฐ. (2549). *มัคคุเทศก์ในฝัน*. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.pgathaitouristguide.org>.
- วิไลพร ดำสะอาด. (2542). การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความสนใจในวิธีการที่ได้สอนภาษาไทย ท 401 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน. เพชรบุรี: โรงเรียนหนองชุมแสงธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ศรัณยา วรากุลวิทย์. (2537). *งานมัคคุเทศก์ 1*. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา.
- , (2546). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Orientation to Tourism Industry)*. โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2546). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ศิริ รามสุโพร. (2543). *สังคมวิทยาการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์โอเอสพริ้นติ้ง.
- ศิริรัตน์ ทองใหญ่ ณ อยุธยา. (2548). *แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นนิสิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์สารสนเทศ ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*. สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2551; จาก <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>
- สมใจ เฉลิวงศาเวช. (2521). *บทบาทของมัคคุเทศก์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บธ. ม. (แผนกการตลาด). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญา โพรบิต. (2545). *เกณฑ์ปกติสมรรถภาพทางกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2551). *พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535*. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2551, จาก <http://www.openbase.in.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). *แผนการปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2554*. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2551, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>
- สุชา จันท์เอม. (2527). *จิตวิทยาการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

- สุภาพร พิภูมิตพัฒน. (2543). การสร้างแบบทดสอบเชาว์ปัญญาทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี จุลเจิม. (2540). แรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. ของวิทยาลัยพัฒนการ สังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2533?). มนุษย์สัมพันธ์. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ม.ป.พ., กรุงเทพมหานคร
- เสีี่ยม บุญพัฒน์. (2543). หลักการนำเที่ยว. ม.ป.พ.: สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- อนุพงศ์ สุขเกษม. (2527, สิงหาคม - กันยายน). การปฏิบัติงานอาชีพแนะแนวในสถานศึกษา. วารสารแนะแนว. 18 (94): 52 – 53.
- อัญชนา พันธุ์อรุณ. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของมัคคุเทศก์ที่จดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร ณ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ปรินทิพนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรمان. (2541). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติมเทคนิคการวัดผลแบบใหม่). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับบลิชชิง
- Edward, Allen Louis. (1957). *Technique of Attitude Scale Construction*. New Jersey: Prentice Hall
- Kelly, Kevin R. Pulver, Chad A. (2003). *Refining Measurement of Career Indecision Types: A Validity Study*. Journal of Counseling and Development.
- Margaret M. Nauta. (2004). *Self-Efficacy as a Mediator of the Relationships between Personality Factors and Career Interests*. Journal of Career Assessment, Vol. 12 No. 4.
- Mary Beth Reed, Monroe A. Bruch and Richard F Hasse. (2004). *Five Factor Model of Personality and Career Exploration*. Journal of Career Assessment, Vol 12 No.3
- Mehrens, William A.; and Lehmann, Irvin J. (1969). *Standardized tests in Education*. Hott Rinchort and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0519.12/17๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระโขนงวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประกอบอาชีพหมักकुเทศ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 300 คน ตอบแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพหมักकुเทศ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

Ms. C

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-269-6526

ที่ ศช 0519.12/15 ๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ ๘ กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก

เนื่องด้วย นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน ตอบแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๒๕๕๑ Cu

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-269-6526

ที่ ศธ 0519.12/16.13

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ร กุมภาพันธุ์ 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง

เนื่องด้วย นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่ประกอบอาชีพหมัคคุเทศ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 400 คน ตอบแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพหมัคคุเทศ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลลิตา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-269-6526

ภาคผนวก ข
ค่าความสอดคล้อง IOC

ตาราง 9 ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
ด้านความรู้

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	0	1	2	0.7
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1
25	1	1	1	3	1

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	1	1	1	3	1
27	1	1	1	3	1
28	1	1	1	3	1
29	1	1	1	3	1
30	1	1	1	3	1
31	1	1	1	3	1
32	1	0	1	2	0.7
33	1	1	1	3	1
34	1	1	1	3	1
35	1	1	1	3	1
36	1	1	1	3	1
37	1	1	1	3	1
38	1	1	1	3	1
39	1	1	1	3	1
40	1	1	1	3	1
41	1	1	1	3	1
42	1	1	1	3	1
43	1	1	1	3	1

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

ตาราง 10 ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
ด้านความสนใจ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

ตาราง 11 ค่าความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
ด้านบุคลิกภาพ

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	1	1	1	3	1
26	1	1	1	3	1
27	1	1	1	3	1
28	1	1	1	3	1
29	1	1	1	3	1
30	1	1	1	3	1
31	1	1	1	3	1
32	1	1	1	3	1
33	1	1	1	3	1
34	1	1	1	3	1
35	1	1	1	3	1
36	1	1	1	3	1
37	1	1	1	3	1
38	1	1	1	3	1
39	1	1	1	3	1
40	1	1	1	3	1
41	1	1	1	3	1
42	1	1	1	3	1
43	1	1	1	3	1
44	1	1	1	3	1
45	1	1	1	3	1
46	1	1	1	3	1
47	1	1	1	3	1
48	1	1	1	3	1
49	1	1	1	3	1

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าระหว่าง 0.5-1.0

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ที่ใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์	k	Max	Min	$\bar{X}$	SD
ด้านความรู้ความเข้าใจ					
รวม	23	23	6	30.76	4.27
ด้านความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์					
รวม	20	100	30	66.25	13.84
ด้านบุคลิกภาพในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์					
รวม	46	245	99	177.99	22.38

ตาราง 13 ค่าความยากง่าย (p) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)

ข้อคำถาม	ค่าความยากง่าย (p)
1	.33
2	.63
3	.36
4	.68
5	.60
6	.60
7	.70
8	.50
9	.71
10	.64
11	.24
12	.74
13	.40
14	.38
15	.64
16	.78
17	.64
18	.50
19	.20
20	.68
21	.70
22	.68
23	.66

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.75

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (t) และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจ ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.50
2	5.65
3	5.28
4	6.64
5	7.26
6	7.39
7	5.96
8	6.71
9	6.49
10	7.64
11	6.99
12	6.58
13	7.82
14	10.14
15	5.41
16	9.11
17	8.78
18	8.67
19	8.16
20	7.90

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ ของกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) (n=100)

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.41
2	4.35
3	3.27
4	4.35
5	2.16
6	8.50
7	6.53
8	4.53
9	4.76
10	5.54
11	3.01
12	2.29
13	2.23
14	5.53
15	5.35
16	5.29
17	2.59
18	8.54
19	8.48
20	5.70
21	7.95
22	5.57
23	7.95
24	5.57
25	5.89
26	4.44
27	5.43

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก (t)
28	7.57
29	5.72
30	7.24
31	4.37
32	6.13
33	6.44
34	2.16
35	5.55
36	2.91
37	2.43
38	6.31
39	7.89
40	5.49
41	4.91
42	2.43
43	5.80
44	4.66
45	5.45
46	4.06

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

ภาคผนวก ค

คู่มือดำเนินการสอบแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

คู่มือดำเนินการสอบแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

ลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีแนวโน้มบ่งบอกว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ อันประกอบไปด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจในอาชีพมัคคุเทศก์ หมายถึง การวัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ในเรื่องดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานของมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์

1.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสถานที่สำคัญต่างๆ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศและคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. ด้านความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์ หมายถึง การวัดลักษณะความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอาชีพมัคคุเทศก์ เกี่ยวกับความชอบ ความพอใจของบุคคลในการเป็นมัคคุเทศก์ในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์ ได้แก่ มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ และมีความประสงค์จะศึกษาต่อทางสายอาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

2.2 ความสนใจข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ ทั้งข่าวสารรอบตัว และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

3. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง การวัดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะนิสัย ได้แก่ การแต่งกาย กล้าแสดงออก สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่น มีความเป็นผู้นำ ช่างสังเกต ช่างจดจำ

3.2 มนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ เป็นมิตร สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สร้างให้ครอบคลุมลักษณะ 3 ด้าน มีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นแบบวัดลักษณะถูกผิด ตอนที่ 2 แบบวัดด้านความสนใจ มีลักษณะแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด = 5” “มาก = 4” “ปานกลาง = 3” “น้อย = 2” และ “น้อยที่สุด = 1” ตอนที่ 3 แบบวัดด้านบุคลิกภาพ มีลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ “มากที่สุด = 5” “มาก = 4” “ปานกลาง = 3” “น้อย = 2” และ “น้อยที่สุด = 1” ซึ่งเป็นข้อคำถามสั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเลือกตอบตามความรู้ที่มีอยู่จริง ตามความรู้สึกหรือการปฏิบัติตนอันแท้จริงของตน

การพัฒนาแบบวัด

ในการสร้างแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ได้ดำเนินการสร้างทดลองและปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2549 ถึง มกราคม 2551 จึงสำเร็จ โดยแบบวัดนี้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากบุคคล และจากเอกสาร จนได้ข้อคำถามตามนิยามศัพท์ และสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสนใจ และด้านบุคลิกภาพ

แบบวัดในด้านความรู้ความเข้าใจ ต้องมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยต้องไม่ต่ำกว่า 0.60 ส่วนด้านความสนใจและด้านบุคลิกภาพ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) และแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.60

ผู้วิจัยนำแบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,040 คน และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	K	Max	Min	$\bar{X}$	SD
ด้านความรู้ความเข้าใจ					
รวม	23	22	4	13.33	2.46
ด้านความสนใจ					
รวม	20	100	20	67.35	14.94
ด้านบุคลิกภาพ					
รวม	46	216	116	168.34	18.67
รวมทั้งฉบับ	89	328	181	249.02	27.08

แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์	K	P	t	ค่าความเชื่อมั่น
ด้านความรู้ความเข้าใจ				
- ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์	11	0.21 - 0.65	-	
- ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร	12	0.20 - 0.77	-	
รวม	23	0.20 - 0.77	-	$r_{tt} = 0.67$
ด้านความสนใจ				
- ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์	11	-	17.14 - 25.45	
- ความสนใจติดตามข่าวสาร	9	-	15.06 - 24.54	
รวม	20	-	15.06 - 25.45	$\alpha = 0.95$
ด้านบุคลิกภาพ	30	-	5.59 - 22.20	
- ลักษณะนิสัยการแสดงออก	16	-	11.20 - 20.43	
- มนุษย์สัมพันธ์	46	-	5.59 - 22.20	$\alpha = 0.90$
รวม				
รวมทั้งฉบับ	89	-	-	$\alpha = 0.91$

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีการดำเนินการสอบ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ การเตรียมตัวก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบ และวิธีปฏิบัติเมื่อสอบเสร็จ

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ควรปฏิบัติตัวดังนี้

1.1 กำหนดวัน เวลา สถานที่ล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบวัตถุประสงค์ของการสอบ

1.2 เตรียมห้องและแบบวัดให้มากกว่าผู้สอบอย่างน้อย 5 เปอร์เซนต์ของผู้เข้าสอบทั้งหมด

1.3 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการเตรียมสอบ ผู้ดำเนินการเตรียมสอบต้องศึกษาคำชี้แจงในการทำแบบวัดให้เข้าใจ เพื่อให้การดำเนินการสอบราบรื่น

2. วิธีปฏิบัติขณะสอบดังนี้

2.1 ชี้แจงให้ผู้เข้าสอบอ่านคำชี้แจงและวิธีการทำแบบวัดให้เข้าใจและควรจะเริ่มทำแบบวัดพร้อมกันทั้งหมด ให้เวลาในการทำแบบวัด 60 นาที

2.2 การเตือนเรื่องเวลาในการทำแบบวัด ให้เตือน 2 ครั้ง คือ เมื่อหมดเวลาครั้งแรกและเมื่อเวลาอีก 5 นาที

3. วิธีปฏิบัติหลังการสอบยุติลง ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 ให้ผู้เข้าสอบวางปากกา แล้วเก็บแบบวัด

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการสอบ ก่อนออกจากห้อง ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำชมเชยนักเรียนในความตั้งใจทำแบบวัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ รวมทั้งบอกถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบวัด

วิธีตรวจให้คะแนน

แบบวัดด้านความรู้ความเข้าใจ

ข้อ	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	มัลดิวเตสก์เป็นงานด้านการให้บริการและการดูแลนักท่องเที่ยว	✓	
2	มัลดิวเตสก์มีหน้าที่ในการบอกชื่อสถานที่สำคัญต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเท่านั้น		✓
3	มัลดิวเตสก์หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำผู้อื่นไปยังสถานที่ต่างๆ และให้คำอธิบายเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ	✓	
4	มัลดิวเตสก์ไม่ต้องติดต่อประสานงานด้านการเดินทาง ที่พัก และการเข้าชมสถานที่ก่อนการเดินทาง		✓
5	มัลดิวเตสก์ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย	✓	
6	มัลดิวเตสก์ต้องได้รับใบอนุญาตการประกอบอาชีพมัลดิวเตสก์	✓	
7	มัลดิวเตสก์เปรียบเหมือนตัวแทนทางการทูตของประเทศ	✓	
8	มัลดิวเตสก์ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	✓	
9	มัลดิวเตสก์ต้องสามารถทำงานได้รวดเร็วภายใต้ภาวะกดดันของเวลา	✓	
10	มัลดิวเตสก์ต้องกล้าแสดงออกโดยไม่ต้องสนใจว่าเหมาะสมหรือไม่		✓
11	การประกอบอาชีพมัลดิวเตสก์ไม่ได้มีหน้าที่สร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับประเทศ		✓
12	Tourist หมายถึง มัลดิวเตสก์		✓
13	Transportation หมายถึง ที่พัก		✓
14	Service mind หมายถึง การให้นักท่องเที่ยวบริการตนเอง		✓
15	Embassy หมายถึง สถานกงสุล		✓
16	คำว่า สัปดาห์ อ่านว่า สับ-ปะ-ดา	✓	
17	คำว่า ภูมิประเทศ อ่านว่า พู-มิ-ปะ-เทศ	✓	
18	มัลดิวเตสก์ต้องสามารถอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างชัดเจน	✓	

ข้อ	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
19	มัคคุเทศก์ควรใช้วิธีการท่องเที่ยวเพื่อแนะนำเรื่องราวมาอธิบายแก่นักท่องเที่ยว		✓
20	มัคคุเทศก์ควรอธิบายโดยไม่สนใจปฏิกิริยาตอบสนองจากนักท่องเที่ยว		✓
21	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	✓	
25	ประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	✓	
27	วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หมายถึง วัดโพธิ์	✓	

การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

แบบวัดความสนใจ

ข้อ	ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์					
1	ข้าพเจ้าสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์	5	4	3	2	1
2	ข้าพเจ้าชอบขอศึกษาประวัติหรือข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ	5	4	3	2	1
3	ข้าพเจ้าชอบพบปะกับผู้คนใหม่ๆ อยู่เสมอ	5	4	3	2	1
4	ข้าพเจ้าชอบงานด้านบริการผู้อื่น	5	4	3	2	1
5	ข้าพเจ้าชอบอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของสถานที่ต่างๆ ให้ผู้อื่นฟัง	5	4	3	2	1
6	ถ้ามีการสมัครโครงการมัคคุเทศก์รุ่นเยาว์ข้าพเจ้าจะสมัครเข้าร่วมโครงการ	5	4	3	2	1
7	ข้าพเจ้าชอบติดต่อประสานงานกับผู้อื่น	5	4	3	2	1
8	ข้าพเจ้าสนใจความเป็นมาของวัฒนธรรมของชุมชนและประเทศต่างๆ	5	4	3	2	1
9	ข้าพเจ้าสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในต่างประเทศ	5	4	3	2	1
10	ข้าพเจ้าสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย	5	4	3	2	1
11	เมื่อไปที่ร้านหนังสือข้าพเจ้าชอบมูมนหนังสือที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	5	4	3	2	1

ข้อ	ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความสนใจติดตามข่าวสาร					
12.	ข้าพเจ้าชอบค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญต่างๆ	5	4	3	2	1
13.	ข้าพเจ้าชอบค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญต่างๆ	5	4	3	2	1
14.	ข้าพเจ้าชอบติดตามรายการการท่องเที่ยวจากสื่อต่างๆ	5	4	3	2	1
15.	เมื่อต้องเดินทางท่องเที่ยวข้าพเจ้าชอบศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ก่อนการเดินทาง	5	4	3	2	1
16.	ข้าพเจ้าชอบดูสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ	5	4	3	2	1
17.	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าชอบเปิดดูเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	5	4	3	2	1
18.	ข้าพเจ้าชอบอ่านบทความเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในนิตยสารต่างๆ	5	4	3	2	1
19.	ข้าพเจ้าชอบศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมาของสถานที่ต่างๆ	5	4	3	2	1
20.	ข้าพเจ้าสามารถบอกชื่อสถานที่สำคัญต่างๆ ได้	5	4	3	2	1

การให้คะแนน คือ ตอบ “มากที่สุด” ให้ 5 ตอบ “มาก” ให้ 4 ตอบ “ปานกลาง” ให้ 3 ตอบ “น้อย” ให้ 2 ตอบ “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ตามลำดับ
ข้อความเชิงลบในแบบวัดด้านความสนใจ ไม่มี

แบบวัดด้านบุคลิกภาพ

ข้อ	ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย สุด
1.	ข้าพเจ้ามักสำรวจการแต่งกายและทรงผมตนเองให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้านเสมอ	5	4	3	2	1
2.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้ถูกเหมาะกับเวลาและสถานที่ที่จะไป	5	4	3	2	1
3.	ข้าพเจ้าดูแลความสะอาดใบหน้า ทรงผม เล็บ กลิ่นปาก กลิ่นตัวทุกวัน	5	4	3	2	1
4.	ข้าพเจ้าสวมใส่เสื้อผ้าได้เหมาะสมตามวัย	5	4	3	2	1
5.	ข้าพเจ้าเลือกซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่นมากกว่าความเหมาะสมกับบุคลิก	1	2	3	4	5
6.	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในตนเอง	5	4	3	2	1
7.	ข้าพเจ้าสามารถพูดต่อสาธารณชนได้	5	4	3	2	1
8.	ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	5	4	3	2	1
9.	เมื่อผู้อื่นโต้แย้งความคิดเห็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะฟังเหตุผลของผู้นั้นด้วยความเต็มใจ	5	4	3	2	1
10.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้ชัดเจน	5	4	3	2	1
11.	ข้าพเจ้าไม่ชอบสบตาคู่สนทนา	1	2	3	4	5
12.	ข้าพเจ้าเป็นคนพูดจาสุภาพ	5	4	3	2	1
13.	เมื่อข้าพเจ้าไม่พอใจมักแสดงออกทางสีหน้าทันที	1	2	3	4	5
14.	ข้าพเจ้าสามารถระงับอารมณ์โกรธได้	5	4	3	2	1
15.	ข้าพเจ้ามีความสุภาพอ่อนโยนกับบุคคลทั่วไป	5	4	3	2	1
16.	ข้าพเจ้าเป็นคนแคล่วคล่องว่องไว	5	4	3	2	1
17.	เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าข้าพเจ้าไม่สามารถตัดสินใจได้	1	2	3	4	5
18.	ข้าพเจ้าสามารถอดทนต่อสถานการณ์ที่ทำให้ผิดหวัง	5	4	3	2	1
19.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานได้รวดเร็วภายใต้ภาวะกดดัน	5	4	3	2	1
20.	ข้าพเจ้ามีความเป็นผู้นำ	5	4	3	2	1
21.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มิมีเหตุผล	5	4	3	2	1
22.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ตรงต่อเวลา	5	4	3	2	1

ข้อ	ลักษณะที่พึงประสงค์ของอาชีพมัคคุเทศก์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	ข้าพเจ้ามีความอดทนในการฟังคำตำหนิ คำประชดประชันของผู้อื่นได้	5	4	3	2	1
24.	ข้าพเจ้าเป็นคนรอบคอบ	5	4	3	2	1
25.	ข้าพเจ้ามีความสนใจสิ่งรอบตัว	5	4	3	2	1
26.	ข้าพเจ้าไม่สามารถจดจำเส้นทางในสถานที่ที่เคยเดินทางไปมาแล้วได้	1	2	3	4	5
27.	ข้าพเจ้ามีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ	5	4	3	2	1
28.	ข้าพเจ้าสามารถจำชื่อเพื่อนๆ ทุกคนในห้องได้	5	4	3	2	1
29.	ข้าพเจ้าไม่ชอบจดจำเรื่องวันเวลาและสถานที่	1	2	3	4	5
30.	ข้าพเจ้ามีความไวต่อการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น	5	4	3	2	1
31.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง	1	2	3	4	5
32.	ข้าพเจ้าชอบคิดในสิ่งแปลกใหม่	5	4	3	2	1
33.	ข้าพเจ้ามีความเป็นตัวของตัวเอง	5	4	3	2	1
34.	ข้าพเจ้าไม่ชอบกฎระเบียบที่เคร่งครัด	1	2	3	4	5
35.	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับชาวต่างประเทศ	5	4	3	2	1
36.	เมื่อมีผู้ขอความช่วยเหลือข้าพเจ้าจะช่วยเหลือทันที	5	4	3	2	1
37.	ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับเพื่อนได้ทุกคน	5	4	3	2	1
38.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	5	4	3	2	1
39.	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะเริ่มทักทายผู้ที่ไม่รู้จักก่อน	5	4	3	2	1
40.	ข้าพเจ้าปรับตัวได้ดี	5	4	3	2	1
41.	ข้าพเจ้าเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นอยู่เสมอ	5	4	3	2	1
42.	เมื่อรับปากว่าจะทำอะไรแล้วข้าพเจ้าจะพยายามทำให้สำเร็จ	5	4	3	2	1
43.	เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุขข้าพเจ้าก็มีความสุขด้วย	5	4	3	2	1
44.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการเอาเปรียบผู้อื่น	5	4	3	2	1
45.	ข้าพเจ้าเป็นกันเองกับผู้อื่นได้เสมอ	5	4	3	2	1
46.	เมื่อมีชาวต่างประเทศเข้ามาสอบถามข้าพเจ้ายินดีให้ความช่วยเหลือ	5	4	3	2	1

การให้คะแนน ข้อความเชิงบวก คือ ตอบ “มากที่สุด” ให้ 5 ตอบ “มาก” ให้ 4 ตอบ “ปานกลาง” ให้ 3 ตอบ “น้อย” ให้ 2 ตอบ “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน ตามลำดับ

การให้คะแนน ข้อความเชิงลบ คือ ตอบ “มากที่สุด” ให้ 1 ตอบ “มาก” ให้ 2 ตอบ “ปานกลาง” ให้ 3 ตอบ “น้อย” ให้ 4 ตอบ “น้อยที่สุด” ให้ 5 คะแนน ตามลำดับ

เกณฑ์ปกติของแบบวัด

การสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ โดยนำคะแนนดิบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,040 คน มาแปลงให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานปกติ (Normalized T- Score) โดยจำแนกเกณฑ์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความเข้าใจ

T-Score	คะแนน
72	20 -22
62	18
56	16
51	14
46	12
40	10
35	8
26	6
20	4

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจให้นำคะแนนดิบมาเทียบคะแนนที่ปกติ แล้วพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนตั้งแต่ 7 คะแนนลงมาแสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจต่ำมาก

ค่าคะแนนตั้งแต่ 8 ถึง 10 คะแนนแสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ

ค่าคะแนนตั้งแต่ 11 ถึง 12 คะแนนแสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 13 ถึง 16 คะแนนแสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความรู้ความเข้าใจสูง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 17 คะแนนแสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์
ด้านความรู้ความเข้าใจสูงมาก

2. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสนใจ

คะแนน	T-Score	คะแนน	T-Score
100	72	58 – 59	44
98 - 99	71	57	43
97	70	55 - 56	42
95 - 96	69	54	41
94	68	52 - 53	40
93	67	51	39
91 - 92	66	49 - 50	38
90	65	48	37
88 - 89	64	46 - 47	36
87	63	45	35
85 - 86	62	43 – 44	34
84	61	42	33
82 - 83	60	40 - 41	32
81	59	39	31
79 - 80	58	37 - 38	30
78	57	36	29
76 - 77	56	34 - 35	34 - 35
75	55	33	33
73 - 74	54	31 - 32	31 - 32
70 - 71	52	30	30
69	51	28 - 29	24
67 - 68	50	27	23
66	49	25 - 26	22
64 - 65	48	22 - 23	20
63	47	21	19
61 – 62	46	20	18
60	45		

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบคะแนนที่ปกติ แล้วพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนตั้งแต่ 20 คะแนนลงมา แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจต่ำมาก

ค่าคะแนนตั้งแต่ 20 ถึง 44 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจต่ำ

ค่าคะแนนตั้งแต่ 45 ถึง 67 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจปานกลาง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 68 ถึง 90 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจสูง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านความสนใจสูงมาก

3. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ

คะแนน	T-Score	คะแนน	T-Score
216	76	164 - 165	48
215	75	162 - 163	47
213 - 214	74	160 - 161	46
211 - 212	73	159	45
209 - 210	72	157 - 158	44
207 - 208	71	155 - 156	43
205 - 206	70	153 - 154	42
203 - 204	69	151 - 152	41
202	68	149 - 150	40
200 - 201	67	147 - 148	39
198 - 199	66	146	38
196 - 197	65	144 - 145	37
194 - 195	64	142 - 143	36
192 - 193	63	140 - 141	35
190 - 191	62	138 - 139	34
188 - 189	61	136 - 137	33
187	60	134 - 135	32

คะแนน	T-Score	คะแนน	T-Score
185 - 186	59	132 - 133	31
183 - 184	58	131	30
181 - 182	57	129 - 130	29
179 - 180	56	127 - 128	28
177 - 178	55	125 - 126	27
175 - 176	54	123 - 124	26
174	53	121 - 122	25
172 - 173	52	119 - 120	24
170 - 171	51	117 - 118	23
168 - 169	50	116	22
166 - 167	49		

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพ ให้นำคะแนนดิบมาเทียบคะแนนที่ปกติ แล้วพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนตั้งแต่ 116 คะแนนลงมา แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพต่ำมาก

ค่าคะแนนตั้งแต่ 116 ถึง 139 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพต่ำ

ค่าคะแนนตั้งแต่ 140 ถึง 168 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพปานกลาง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 169 ถึง 196 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพสูง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 196 คะแนนขึ้นไป แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ด้านบุคลิกภาพสูงมาก

4. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับ

คะแนน	T-Score	คะแนน	T-Score
328 – 327	79	253 – 251	51
326 – 324	78	250 – 248	50
323 - 321	77	247 – 245	49
320 – 319	76	244 – 243	48
318 – 316	75	242 – 240	47
315 – 313	74	239 – 237	46
312 – 310	73	236 – 235	45
309 – 308	72	234 – 232	44
307 – 305	71	231 – 229	43
304 – 302	70	228 – 227	42
301 - 300	69	226 – 224	41
299 – 297	68	223 – 221	40
296 – 294	67	220 – 218	39
293 – 291	66	217 – 216	38
290 – 289	65	215 – 213	37
288 – 286	64	212 – 210	36
285 – 283	63	209 – 208	35
282 – 281	62	207 – 205	34
280 – 278	61	204 – 202	33
277 – 275	60	201 – 199	32
274 – 273	59	198 – 197	31
272 – 270	58	196 – 194	30
269 – 267	57	193 – 191	29
266 – 264	56	190 – 189	28
263 – 262	55	188 – 186	27
261 - 259	54	185 – 183	26
258 – 256	53	182 – 181	25
255 – 254	52		

การแปลความหมายของคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ปกติ ถ้าต้องการทราบระดับของลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ทั้งฉบับให้นำคะแนนดิบมาเทียบคะแนนที่ปกติแล้วพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนตั้งแต่ 207 คะแนนลงมา แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ต่ำมาก

ค่าคะแนนตั้งแต่ 208 ถึง 234 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ต่ำ

ค่าคะแนนตั้งแต่ 235 ถึง 261 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ปานกลาง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 262 ถึง 288 คะแนน แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สูง

ค่าคะแนนตั้งแต่ 289 คะแนนขึ้นไป แสดงว่า มีลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์สูงมาก

ภาคผนวก ง
แบบวัดลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

**แบบสอบถามลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์**

ตอนที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นของท่าน

ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง

ไม่ใช่ หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	มัคคุเทศก์เป็นงานด้านการให้บริการและการดูแลนักท่องเที่ยว		
2.	มัคคุเทศก์มีหน้าที่ในการบอกชื่อสถานที่สำคัญต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเท่านั้น		
3.	มัคคุเทศก์หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำผู้อื่นไปยังสถานที่ต่างๆ และให้คำอธิบายเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ		
4.	มัคคุเทศก์ไม่ต้องติดต่อประสานงานด้านการเดินทาง ที่พัก และการเข้าชมสถานที่ก่อนการเดินทาง		
5.	มัคคุเทศก์ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย		
6.	มัคคุเทศก์ต้องได้รับใบอนุญาตการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์		
7.	มัคคุเทศก์เปรียบเหมือนตัวแทนทางการทูตของประเทศ		
8.	มัคคุเทศก์ต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี		
9.	มัคคุเทศก์ต้องสามารถทำงานได้รวดเร็วภายใต้ภาวะกดดันของเวลา		
10.	มัคคุเทศก์ต้องกล้าแสดงออกโดยไม่ต้องสนใจว่าเหมาะสมหรือไม่		
11.	การประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ไม่ได้มีหน้าที่สร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับประเทศ		
12.	Tourist หมายถึง มัคคุเทศก์		
13.	Transportation หมายถึง ที่พัก		
14.	Service mind หมายถึง การให้นักท่องเที่ยวบริการตนเอง		
15.	Embassy หมายถึง สถานกงสุล		
16.	คำว่า สัปดาห์ อ่านว่า สับ-ปะ-ดา		
17.	คำว่า ภูมิประเทศ อ่านว่า พู-มิ-ประ-เทศ		
18.	มัคคุเทศก์ต้องสามารถอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างชัดเจน		
19.	มัคคุเทศก์ควรใช้วิธีการท่องจำเพื่อนำเรื่องราวมาอธิบายแก่นักท่องเที่ยว		
20.	มัคคุเทศก์ควรอธิบายโดยไม่สนใจปฏิกิริยาตอบสนองจากนักท่องเที่ยว		

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
21.	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต		
22.	ประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้		
23.	วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หมายถึง วัดโพธิ์		

ตอนที่ 2 แบบวัดด้านความสนใจในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นของท่าน

โดยแบ่งระดับการประเมินออกเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงเป็นส่วนมาก แต่ยังไม่เป็นจริงมากที่สุด
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงและไม่เป็นจริงพอๆ กัน
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงต่อความเป็นจริงเลย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้าสนใจในอาชีพมัคคุเทศก์					
2.	ข้าพเจ้าชอบขอปรึกษาประวัติหรือข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ					
3.	ข้าพเจ้าชอบพบปะกับผู้คนใหม่ๆ อยู่เสมอ					
4.	ข้าพเจ้าชอบงานด้านบริการผู้อื่น					
5.	ข้าพเจ้าชอบอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญ ของสถานที่ต่างๆ ให้ผู้อื่นฟัง					
6.	ถ้ามีการสมัครโครงการมัคคุเทศก์รุ่นเยาว์ ข้าพเจ้าจะสมัครเข้าร่วมโครงการ					
7.	ข้าพเจ้าชอบติดต่อประสานงานกับผู้อื่น					
8.	ข้าพเจ้าสนใจความเป็นมาของวัฒนธรรมของชุมชน และประเทศต่างๆ					
9.	ข้าพเจ้าสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ในต่างประเทศ					
10.	ข้าพเจ้าสนใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ในประเทศไทย					
11.	เมื่อไปที่ร้านหนังสือข้าพเจ้าชอบมูมหนังสือ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว					
12.	ข้าพเจ้าชอบค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญต่างๆ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13.	เมื่อมีการจัดงานนิทรรศการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมเสมอ					
14.	ข้าพเจ้าชอบติดตามรายการการท่องเที่ยว จากสื่อต่างๆ					
15.	เมื่อต้องเดินทางท่องเที่ยวข้าพเจ้าชอบศึกษา หาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ก่อนการเดินทาง					
16.	ข้าพเจ้าชอบดูสารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
17.	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าชอบเปิดดูเว็บไซต์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว					
18.	ข้าพเจ้าชอบอ่านบทความเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในนิตยสารต่างๆ					
19.	ข้าพเจ้าชอบศึกษาประวัติศาสตร์และความเป็นมา ของสถานที่ต่างๆ					
20.	ข้าพเจ้าสามารถบอกชื่อสถานที่สำคัญต่างๆ ได้					

ตอนที่ 3 แบบวัดด้านบุคลิกภาพในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นของท่าน

โดยแบ่งระดับการประเมินออกเป็น 5 ระดับดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงเป็นส่วนมาก แต่ยังไม่เป็นจริงมากที่สุด
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงและไม่เป็นจริงพอๆ กัน
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงตามความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงต่อความเป็นจริงเลย

111

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามักสำรวจการแต่งกายและทรงผมตนเองให้ เรียบร้อยก่อนออกจากบ้านเสมอ					
2.	ข้าพเจ้าแต่งกายได้ถูกเหมาะกับเวลาและสถานที่ที่จะไป					
3.	ข้าพเจ้าดูแลความสะอาดใบหน้า ทรงผม เล็บ กลิ่นปาก กลิ่นตัวทุกวัน					
4.	ข้าพเจ้าสวมใส่เสื้อผ้าได้เหมาะสมตามวัย					
5.	ข้าพเจ้าเลือกซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่นมากกว่า ความเหมาะสมกับบุคลิก					
6.	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในตนเอง					
7.	ข้าพเจ้าสามารถพูดต่อสาธารณชนได้					
8.	ข้าพเจ้าชอบร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์					
9.	เมื่อผู้อื่นโต้แย้งความคิดเห็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะฟังเหตุผลของผู้นั้นด้วยความตั้งใจ					
10.	ข้าพเจ้าสามารถอธิบายเรื่องราวต่างๆ ได้ชัดเจน					
11.	ข้าพเจ้าไม่ชอบสบตาคู่สนทนา					
12.	ข้าพเจ้าเป็นคนพูดจาสุภาพ					
13.	เมื่อข้าพเจ้าไม่พอใจมักแสดงออกทางสีหน้าทันที					
14.	ข้าพเจ้าสามารถระงับอารมณ์โกรธได้					
15.	ข้าพเจ้ามีความสุขพออ่อนโยนกับบุคคลทั่วไป					

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
16.	ข้าพเจ้าเป็นคนแคล่วคล่องว่องไว					
17.	เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าข้าพเจ้าไม่สามารถตัดสินใจได้					
18.	ข้าพเจ้าสามารถอดทนต่อสถานการณ์ที่ทำให้ผิดหวัง					
19.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานได้รวดเร็วภายใต้ภาวะกดดัน					
20.	ข้าพเจ้ามีความเป็นผู้นำ					
21.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีเหตุผล					
22.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ตรงต่อเวลา					
23.	ข้าพเจ้ามีความอดทนในการฟังคำตำหนิ คำประชดประชันของผู้อื่นได้					
24.	ข้าพเจ้าเป็นคนรอบคอบ					
25.	ข้าพเจ้ามีความสนใจสิ่งรอบตัว					
26.	ข้าพเจ้าไม่สามารถจดจำเส้นทางในสถานที่ ที่เคยเดินทางไปแล้วได้					
27.	ข้าพเจ้ามีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ					
28.	ข้าพเจ้าสามารถจำชื่อเพื่อนๆ ทุกคนในห้องได้					
29.	ข้าพเจ้าไม่ชอบจดจำเรื่องวันเวลาและสถานที่					
30.	ข้าพเจ้ามีความไวต่อการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น					
31.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง					
32.	ข้าพเจ้าชอบคิดในสิ่งแปลกใหม่					
33.	ข้าพเจ้ามีความเป็นตัวของตัวเอง					
34.	ข้าพเจ้าไม่ชอบกฎระเบียบที่เคร่งครัด					
35.	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับชาวต่างประเทศ					
36.	เมื่อมีผู้ขอความช่วยเหลือข้าพเจ้าจะช่วยเหลือทันที					
37.	ข้าพเจ้าสามารถพูดคุยกับเพื่อนได้ทุกคน					
38.	ข้าพเจ้าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
39.	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะเริ่มทักทายผู้ที่ไม่รู้จักก่อน					
40.	ข้าพเจ้าปรับตัวได้ดี					
41.	ข้าพเจ้าเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นอยู่เสมอ					
42.	เมื่อรับปากว่าจะทำสิ่งใดแล้วข้าพเจ้าจะพยายาม ทำให้สำเร็จ					
43.	เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุขข้าพเจ้าก็มีความสุขด้วย					

ข้อ ที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
44.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการเอาเปรียบผู้อื่น					
45.	ข้าพเจ้าเป็นกันเองกับผู้อื่นได้เสมอ					
46.	เมื่อมีชาวต่างประเทศเข้ามาสอบถามข้าพเจ้ายินดีให้ความช่วยเหลือ					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวลลิตา อุดลย์กิตติไพศาล
วันเดือนปีเกิด	8 กรกฎาคม 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/744 หมู่บ้านชลลดา วงแหวนรัตนธิเบศร์ ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 73170
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้างานพัฒนาเครือข่ายและธุรกิจต่างประเทศ งานพัฒนาเครือข่ายและธุรกิจต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	งานพัฒนาเครือข่ายและธุรกิจต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ศิลป์ – ฝรั่งเศส) จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย
พ.ศ. 2540	ศิลปศาสตรบัณฑิต (เอกภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ